

SOSNOWIEC

**Raport z realizacji
„Programu Ochrony Środowiska
dla miasta Sosnowca
na lata 2004-2015”**

Sosnowiec, 2008 r.

SOSNOWIEC

**Raport z realizacji
„Programu Ochrony Środowiska
dla miasta Sosnowiec na lata 2004-2015”**

Zamawiający:

**Urząd Miasta Sosnowca
Al. Zwycięstwa 20
41-200 Sosnowiec**

Wykonawca:

**Państwowy Instytut Geologiczny
ul. Rakowiecka 4
00-975 Warszawa
Oddział Górnośląski
ul. Królowej Jadwigi 1
41-200 Sosnowiec**

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
2. Podstawa wykonania pracy	5
3. Cel i zakres opracowania	5
4. Realizacja założonych w Programie...celów i kierunków działań w zakresie ochrony środowiska na terenie miasta Sosnowiec	6
4.1 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie jakości wód i stosunków wodnych	9
4.3 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego	26
4.4 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przed hałasem	33
4.5 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	36
4.6 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przed wystąpieniem poważnych awarii i zagrożeń naturalnych	37
4.7 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony zasobów leśnych	38
4.8 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie kształtowania i ochrony miejskiego systemu obszarów chronionych	41
4.9 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony gleby i ziemi	44
4.10 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony zasobów kopalin	47
4.11 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie rekultywacji terenów przemysłowych	49
4.12 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii	53
4.13 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców gminy	54
5. Stan realizacji harmonogramu rzeczowo – finansowego w zakresie celów i działań wyznaczonych w programie ochrony środowiska dla gminy miasta Sosnowiec na lata 2004-2010	55
6. Analiza wydatków inwestycyjnych poniesionych na ochronę środowiska	56
6.1 Nakłady inwestycyjne	56
6.2 Sprawozdanie z gospodarowania Powiatowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za lata 2006 – 2007	57

6.3 Sprawozdanie z gospodarowania Gminnym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za lata 2006 – 2007	60
7. Ocena systemu monitoringu realizacji programu ochrony środowiska	66
8. Wnioski i rekomendacje	67
Załączniki	70

1. Wprowadzenie

Raport z realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004-2015* został sporządzony na podstawie art. 18 ust. 2 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. nr 25, poz. 150). Zgodnie z zapisami ww. Ustawy „Z wykonania programów organ wykonawczy (...) gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia (...) radzie gminy”.

Program ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004-2015 został przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej nr 244/XIX/03 z dnia 18 grudnia 2003 r. Pierwszy raport z wykonania „*Programu.....* „ został opracowany w marcu 2006 roku i przedstawiony Radzie Miejskiej. Raport ten obejmował okres dwóch lat tj. 2004-2005.

Niniejszy raport, wykonywany zgodnie z zapisami Ustawy co dwa lata, obejmuje realizację celów i zadań w latach 2006-2007 (w niektórych przypadkach rok 2008) w odniesieniu do stanu aktualnego przedstawionego w „*Programie ochrony środowiska*” z uwzględnieniem tendencji zmian w latach następnych.

2. Podstawa wykonania pracy

Podstawą wykonania niniejszej pracy jest umowa zawarta dnia 14 listopada 2008 r. Nr WŚR 3430-6/08 pomiędzy Gminą Sosnowiec a Oddziałem Górnośląskim im. St. Doktorowicza-Hrebnickiego w Sosnowcu ul. Królowej Jadwigi 1 na wykonanie opracowania: Raportu z realizacji „Programu ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004-2015” przyjętego przez Radę Miejską w Sosnowcu uchwałą nr 244/XIX/03 z dnia 18 grudnia 2003 r. oraz Aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004-2015”. Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004-2015” został wykonany przez zespół autorski w składzie: dr Joanna Fajfer – koordynator zadania oraz mgr Joanna Cudak.

3. Cel i zakres opracowania

Celem niniejszego raportu jest przedstawienie stopnia realizacji przewidzianych do osiągnięcia w *Programie ochrony środowiska miasta Sosnowca na lata 2004-2015* celów strategicznych i długoterminowych oraz kierunków działań w zakresie ochrony środowiska w latach 2004-2015. Ze względu na okres realizacji niektórych celów i kierunków działań,

w szczególności tych przewidzianych do realizacji po roku 2007 r., nie będzie można wskazać ilościowych danych w zakresie wywiązania się z obowiązku realizacji jedynie trend wskazujący na możliwość zrealizowania.

Ustawa *Prawo ochrony środowiska* nie określa wymagań dotyczących zakresu, formy i struktury raportu z realizacji gminnego programu ochrony środowiska, w związku z tym stwierdzono, że raport będzie dotyczył oceny realizacji poszczególnych celów i kierunków, które w programie uznano za priorytetowe. Ponadto ocenie zostanie poddany stan realizacji poszczególnych zadań w porównaniu do założeń harmonogramu finansowo – rzeczowego. Wnioski wynikające z przeprowadzonej oceny stanu realizacji analizowanego opracowania będą stanowić wytyczne do opracowania aktualizacji *Programu ochrony Środowiska dla miasta Sosnowca*.

W niniejszym raporcie wykorzystano informacje z:

- * Urzędu Miasta Sosnowca,
- * Głównego Urzędu Statystycznego,
- * Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Sosnowcu Spółka Akcyjna,
- * Nadleśnictwa Chrzanów,
- * Nadleśnictwa Siewierz,
- * Wspólnoty Leśnej w Sławkowie,
- * Miejskiego Zakładu Usług Komunalnych,
- * Spółki Restrukturyzacji Kopalń Spółka Akcyjna Oddział w Sosnowcu,
- * Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach,
- * Państwowego Powiatowego Inspektoratu Sanitarnego w Sosnowcu,
- * RZGW Gliwice,
- * Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Biuro Terenowe w Bieruniu ,
- * GPW S.A. Katowice,
- * ankietyzacji podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie miasta Sosnowca.

4. Realizacja założonych w *Programie...* celów i kierunków działań w zakresie ochrony środowiska na terenie miasta Sosnowiec

Program ochrony środowiska miasta Sosnowca na lata 2004-2015 został opracowany w oparciu o metodologię właściwą dla planowania strategicznego, które polega na:

1. **Określeniu diagnozy stanu środowiska przyrodniczego** w mieście Sosnowiec, zawierającej charakterystyki poszczególnych komponentów środowiska wraz z oceną stanu;
2. **Określeniu konstruktywnych działań zmierzających do poprawy w zakresie ochrony środowiska** poprzez przedstawienie celów strategicznych, celów długookresowych oraz kierunków działań wraz z opracowaniem działań dla poszczególnych segmentów środowiska;
3. **Przedstawieniu uwarunkowań realizacyjnych Programu** w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, źródeł finansowania, systemu zarządzania środowiskiem i Programem;
4. **Określeniu zasad monitorowania** efektów wdrażania Programu

Realizacja przedstawionych w Programie... celów i kierunków działań w zakresie ochrony środowiska należy do wielu jednostek, w tym: Prezydent Miasta, inne organy ochrony środowiska, jednostki kontrolujące i prowadzące badania na terenie miasta tj.: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzka Stacja Sanitarno Epidemiologiczna, a także podmioty korzystające ze środowiska.

Kompleksowość zagadnień ochrony środowiska na terenie miasta wymaga wyznaczenia celów strategicznych i długookresowych wraz z kierunkami działań, a także przyjęcia konkretnych działań do realizacji z zakresu wielu sektorów ochrony środowiska. Wyboru priorytetów ekologicznych dokonano w oparciu o diagnozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie miasta, uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, a także inne wymagania w zakresie jakości środowiska. Są to następujące zagadnienia:

1. Zasoby wodne i jakość wód (w ramach ochrony wód powierzchniowych i podziemnych szczególne ważne są zadania dotyczące rozbudowy systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków).
2. Gospodarka odpadami.
3. Jakość powietrza atmosferycznego.
4. Hałas.
5. Tereny przemysłowe.
6. Edukacja ekologiczna społeczeństwa.

Wymienione elementy, są elementami, co do których w pierwszym rzędzie winny być podjęte działania zmierzające do poprawy aktualnego stanu środowiska.

Poniżej przedstawiono stan realizacji dla poszczególnych kierunków działań i celów długookresowych wraz z określeniem stopnia wdrożenia związanych z nimi działań.

Analizę realizacji założonych w *Programie...* działań przeprowadzono na podstawie oceny jakościowej opierającej się na 5-cio stopniowej skali:

- * działanie zrealizowane,
- * działanie niezrealizowane,
- * działanie w trakcie realizacji (realizowane),
- * działanie realizowane w sposób ciągły (realizowane corocznie),
- * brak informacji.

Ocenę przeprowadzono dla poszczególnych komponentów środowiska, dla których zapisano w *Programie...* cele i działania. W tabelach przedstawionych poniżej, zaprezentowano stan realizacji działań krótkoterminowych dla lat 2006-2007 z częściowym uwzględnieniem roku 2008, oraz działań długoterminowych (tych, dla których okres realizacji obejmował lata 2004-2015). Przy analizie poszczególnych komponentów uwzględniono tendencje zmian stanu aktualnego w odniesieniu do stanu aktualnego przedstawionego w „*Programie...*”. Szczegółowe informacje dotyczące realizacji poszczególnych kierunków działań wraz ze źródłem finansowania i wysokością nakładów przedstawiono w załączniku 1. Informacje o zrealizowanych zadaniach przez jednostki gospodarcze przedstawiono w załączniku 2.

4.1 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie jakości wód i stosunków wodnych

Zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2006-2007 na terenie Sosnowca WIOŚ w Katowicach i Państwowy Instytut Geologiczny OG w Sosnowcu (monitoring w sieci krajowej), prowadziły badania monitoringowe wód powierzchniowych i podziemnych. Klasyfikację rzek przeprowadzono w oparciu o nieobowiązujące rozporządzenie wykonawcze do Prawa Wodnego, w którym wprowadzono 5 klas jakości wód. Monitoring wód podziemnych przeprowadzono w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 roku w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. nr 32, poz. 284), które utraciło moc z dniem 1 stycznia 2005 roku).

Przeprowadzona analiza stanu aktualnego w zakresie jakości wód powierzchniowych wykazała, że na terenie miasta Sosnowca występują przekroczenia wartości normatywnych w wodach powierzchniowych. W porównaniu do lat ubiegłych 2004-2005 r. jakość wód powierzchniowych poprawiła się z klasy V do IV w Białej Przemszy, w ujęciu do Przemszy. W pozostałych punktach nie stwierdzono zmian. Wody IV klasy podobnie jak w latach ubiegłych występują jeszcze w punkcie Biała Przemsza-Sosnowiec Maczki. O zaklasyfikowaniu wód do IV klasy jakości zdecydowała wysoka zawartość związków biogennych, zanieczyszczeń mikrobiologicznych oraz metali.

Ze względu na duże przeobrażenia jakim ulega naturalna sieć hydrograficzna, bardzo istotne jest racjonalne gospodarowanie wodami i jeżeli jest to możliwe rekonstrukcja środowiska przyrodniczego. Rzeki przepływające przez obszar Sosnowca są zanieczyszczone ściekami zarówno komunalnymi jak i przemysłowymi i jakość tych wód jest bardzo niska. W związku z tym przeprowadza się rozbudowę i modernizację istniejących oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacyjnej na terenie miasta. Działania te mają na celu przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych i ochronę jakości wód podziemnych zgodnie z „Krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych”.

Gmina Sosnowiec zgodnie z KPOŚK realizuje projekt „Gospodarka ściekowa w Sosnowcu”, który obejmuje „Modernizację oczyszczalni ścieków „Radocha II” i budowę kolektora „Bobrek” w Sosnowcu. W maju 2006 r. rozpoczęto prace budowlane. Pomimo długotrwałych procedur przetargowych, od momentu podpisania wszystkich kontraktów realizacja projektu przebiegała zgodnie z harmonogramem i **Jednostka Realizująca Projekt**, przy finansowym

wspierciu **Funduszu Spójności Unii Europejskiej** zakończyła budowę oczyszczalni ścieków. Oficjalne zakończenie robót budowlanych i oddanie do użytku 15,5 kilometrowego kolektora sanitarnego Bobrek i zmodernizowanej oczyszczalni ścieków „Radocha II” odbyło się w Sosnowcu 22 lutego 2008 r. W ramach projektu zostały zlikwidowane 3 przestarzałe oczyszczalnie ścieków: Porąbka, Kazimierz-Ostrowy i Koziebaka. W miejsce starych oczyszczalni zostały wybudowane 4 nowe przepompownie ścieków. Podczas układania kolektora sanitarnego „Bobrek” zastosowano nowoczesne techniki wykonywania robót budowlanych (m.in. zagęszczanie gruntu w wykopie metodą jego upłynniania, przewiert, mikrotunele), co pozwoliło na zminimalizowanie zagrożeń i uciążliwości wynikających z budowy kolektora w sąsiedztwie obszarów zabudowanych. Oczyszczalnia ścieków „Radocha II” znajdująca się w południowej części miasta zajmuje powierzchnię 25,4 ha, po obu stronach rzeki Przemsza. Jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną, o zmodernizowanym ciągu technologicznym opartym na nowoczesnych rozwiązaniach z biologiczną denitryfikacją, defosfatacją oraz chemicznym usuwaniem związków biogennych.

Efektem ekologicznym Projektu „Gospodarka ściekowa w Sosnowcu” jest oczyszczanie ścieków, (zgodnie ze standardami Unii Europejskiej – dyrektywa 91/271/EWG dotycząca oczyszczania ścieków dla terenów zurbanizowanych), które pochodzą od 33 400 mieszkańców (tj. jedynie tych którzy są już podłączeni do sieci kanalizacyjnej, sektora usług oraz firm zlokalizowanych w zlewni kolektora „Bobrek”). Kolektor „Bobrek” w przyszłości umożliwi utworzenie systemu odprowadzania ścieków z terenów obecnie nie skanalizowanych. Kolektor „Bobrek” swym zasięgiem zapewni odbiór ścieków od mieszkańców Sosnowca, Mysłowic częściowo Katowic i Czeladzi.

Podczas Międzynarodowych Targów Ekologicznych POLEKO w Poznaniu w dniu 21 listopada 2007 r. Gmina Sosnowiec zdobyła I miejsce i główną nagrodę w kategorii „Projekty realizowane w ramach Funduszu Spójności 2000-2006” oraz tytuł **„EKO - Lidera Funduszu Spójności**. Projekt „Gospodarka ściekowa w Sosnowcu został uznany za najsprawniej i najlepiej zrealizowany w Polsce projekt inwestycyjny z zakresu ochrony środowiska współfinansowany ze środków ISPA/Funduszu Spójności.

Obecnie trwają prace nad przygotowaniem aplikacji o środki Funduszu Spójności na realizację projektu „Gospodarka wodno-ściekowa w Sosnowcu-Etap II-prace studialne, aplikacyjne i projektowe. Projekt stanowi kontynuację działań Gminy w zakresie porządkowania gospodarki ściekowej w mieście. II etap będzie polegał na budowie i modernizacji kanalizacji deszczowej i sanitarnej oraz sieci wodociągowej. Prace

prowadzone będą w pierwszej kolejności w zlewni kolektora Bobrek, celem jak najszybszego dociążenia oczyszczalni ścieków Radocha II. Termin realizacji projektu przewidziany jest na lata 2010-2015.

Celem strategicznym dla miasta jest: „Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania”. Jest on realizowany sukcesywnie poprzez szereg celów długoterminowych i kierunków działań przewidzianych w „Programie...”. Jednym z kierunków działań w zakresie jakości wód są przedsięwzięcia w zakresie budowy i modernizacji zbiorczych sieci kanalizacyjnych oraz modernizacja oczyszczalni ścieków. Zadania te były realizowane w latach 2006 – 2007 zgodnie z przyjętym Planem Inwestycji Miejskich, który w wyniku zmian koncepcji inwestycji wynikających z bieżących potrzeb uległ zmianie. W związku z tym niektóre zadania dotyczące budowy kanalizacji, ujęte w „Programie.. „ zostały zmienione, ale w ramach projektu „Gospodarka ściekowa w Sosnowcu” będą realizowane sukcesywnie w II etapie prac.

W perspektywie długoterminowej działania powinny się koncentrować na poprawie jakości wód powierzchniowych oraz ochronie zbiorników wód podziemnych i racjonalizacji ich wykorzystania. Ze względu na złą jakość wód powierzchniowych na terenie miasta, ochrona ich będzie w dalszym ciągu zadaniem priorytetowym w zakresie ochrony środowiska.

Pozytywnie można ocenić tendencję zmniejszania się ogólnej ilości ścieków komunalnych i przemysłowych oraz ilości ścieków nie oczyszczonych lub oczyszczonych w stopniu niewłaściwym odprowadzanych do wód powierzchniowych. Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań przedstawionych w *Programie ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004 – 2015* zaprezentowano w tabeli 4-1.

Tabela 4-1

Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań w zakresie jakości wód
i stosunków wodnych

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Stan realizacji
Ochrona zasobów wodnych			
1.	Optymalizacja zużycia wody do celów socjalno-bytowych i przemysłowych	RPWiK S.A. Sosnowiec Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W latach 2006-2007 działania koncentrowały się na budowie i przebudowie sieci wodociągowej wraz z przyłączami na terenie miasta.

1.	Optymalizacja zużycia wody do celów socjalno-bytowych i przemysłowych	RPWiK S.A. Sosnowiec Przedsiębiorcy	Rok 2006 – wykonano przebudowę sieci w Dzielnicy Dolna Śródka, przy ul. Broniewskiego, Harcerskiej, Prusa, Wyspiańskiego, Słowackiego, Wieczorka, w os. Konstytucji, przy ul. Andersa i Lipowej. Rok 2007 - dokonano przebudowy sieci przy ul. Kowalskiego, Kukuczki, Norwida, na os. Kalety, przy ul. Warszawska-Szklarniowa, Grottgera, Matejki, Kossaka, Wygoda, Klimontowskiej, Okólnej, Starzyńskiego, Poniatowskiego, Limbowej, Orzeszkowej, Niecałej, Partyzantów, Braci Mieroszewskich, Królowej Jadwigi, Franciszkańskiej, Gospodarczej, Grota Roweckiego. Miejski Zakład Usług Komunalnych w roku 2007 wymienił w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt instalację wodną w boksach zewnętrznych w celu zmniejszenia zużycia wody i poprawy czystości w boksach. „CEGIELNIE” w Sosnowcu wykonały instalację obiegu zamkniętego wody technologicznej do produkcji cegły i zmniejszyły zużycie wody z sieci miejskiej o 30%. Firma Automotive Lighting Polska Sp. z o. o. w roku 2006 dokonała wymiany rurociągu zmniejszając zużycie wody o ok. 1000 m³ na miesiąc, w roku 2007 zainstalowano filtry na sieci wody obiegowej, które zmniejszyły zużycie wody o 600 m³/rok. Centrum Handlowe Auchan dokonało przebudowy sieci wodociągowej. Firma GEIGER technologies Sp. z o. o. ograniczyła poprzez podłączenie wydziału wtryskarek do zamkniętego systemu chłodzenia wody. PPUH KOMECH w roku 2007 wykonał nową pompownię. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 5 wykonał modernizację Działu Centralnej Sterylizacji oraz zakupił sterylizator parowy z systemem EKO oszczędzania wody ograniczającym zużycie wody o 45%.
----	---	--	--

1.1	Optymalizacja zużycia wody w roku 2006	RPWiK S.A. Sosnowiec	W roku 2006 z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągowego (GPW) w Katowicach RPWiK w Sosnowcu zakupiło 13 168 037 m ³ , a średni dobowy pobór wody w Sosnowcu wynosił 27 866,22 m ³ /dobę, w tym 23183,6 m ³ /dobę stanowił pobór na cele komunalne i 4682,6 m ³ /dobę, pobór na cele przemysłowe. Liczba ludności Sosnowca w roku 2006 wynosiła 224,2 tys (dane GUS).
1.2	Optymalizacja zużycia wody w roku 2007	RPWiK S.A. Sosnowiec	W roku 2007 zakupiono z GPW w Katowicach 11 964 896 m ³ wody, a średni dobowy pobór wody w Sosnowcu wynosił 26 725,55 m ³ /dobę, w tym 20 650,57 m ³ /dobę stanowił pobór na cele komunalne, 4 197,31 m ³ /dobę, pobór na cele przemysłowe i 1 877,67 m ³ /dobę na inne cele. Liczba ludności Sosnowca w roku 2007 wynosiła 222,9 tys.
2.	Propagowanie instalowania liczników zużycia wody oraz wpływ na zmniejszenie jej zużycia	Prezydent Miasta Przedsiębiorcy Administratorzy budynków Mieszkańcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły przez mieszkańców miasta, administratorów budynków i przedsiębiorców. W latach 2006-2007 w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 5 zainstalowano systemy pomiarowe zużycia wody.
Poprawa jakości wód			
1.	Budowa kolektora sanitarnego wzdłuż rzeki Bobrek	Prezydent Miasta	Zadanie realizowane w sposób ciągły, w ramach Projektu „Gospodarka ściekowa w Sosnowcu”. Realizacja robót budowlanych od 17.05.2006 r. do 10.01.2008 r. Przejęcie całości robót 25.02.2008 r. W ramach realizacji zadania wybudowano 15,6 km kolektor sanitarny Bobrek wraz z 4 przepompowniami ścieków. Przepompownie te zostały wybudowane w miejsce zlikwidowanych przestarzałych oczyszczalni ścieków Tuwima, Porąbka, Kazimierz, Kozibąka. Kolektor przechodzi przez następujące rejony Sosnowca: Kazimierz, Porąbka, Juliusz, Klimontów, Śródmieście, Bobrek, Dańdówka, Modrzejów, Jęzor, Niwka. Etap drugi

1.	Budowa kolektora sanitarnego wzdłuż rzeki Bobrek	Prezydent Miasta	projektu planowany jest na lata 2010 – 2015 i będzie polegał na budowie i modernizacji kanalizacji deszczowej i sanitarnej oraz sieci wodociągowej.
1.1	Likwidacja wylotów ścieków do rzeki Bobrek	RPWiK S.A. Sosnowiec	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Po realizacji budowanego kolektora Bobrek zlikwidowano wyloty do rzeki Bobrek przy ul. Bronowej, Pastewnej, Tuwima, Śliwki 1 i 2, Wiejskiej i Porąbka
2.	Poprawa jakości odprowadzanych ścieków przemysłowych i komunalnych (budowa i modernizacja oczyszczalni)	Prezydent Miasta	Zadanie realizowane w sposób ciągły, w ramach Projektu „Gospodarka ściekowa w Sosnowcu”. Modernizacja oczyszczalni ścieków Radocha II - prace modernizacyjne polegały na zainstalowaniu nowoczesnych urządzeń, pozwalających na uzyskanie wymaganych parametrów oczyszczonych ścieków, zgodnych z normami unijnymi. Zmodernizowany ciąg technologiczny oparty został o nowoczesne rozwiązania z biologiczną denitryfikacją, defosfatacją oraz chemicznym usuwaniem związków biogenych.
3.	Zmniejszenie ilości ścieków komunalnych odprowadzanych bez oczyszczenia poprzez rozszerzenie zasięgu sieci kanalizacyjnej	Prezydent Miasta RPWiK S.A. Sosnowiec	Zadanie realizowane w sposób ciągły: podłączanie osiedlowych sieci kanalizacyjnych do kolektora Bobrek budowa odcinka sieci kanalizacyjnej przy ul. Ostrogórskiej od 23.03.2007 r. do 01.06.2007 r. celem zadania było skierowanie ścieków do oczyszczalni Radocha II
4.	Przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej w mieście	RPWiK Sosnowiec S.A.	Zadania realizowane w sposób ciągły: -ul. Norwida/Rodakowskiego od 31.10.2005 do 15.05.2006 r. -ul. Szczecińska od 31.10.2005 do 25.07.2006 r. -ul. Kielecka od 30.08.2007 do 28.06.2007 r. -ul. Stawowa od 30.07.2006 do 21.12.2006 (sieć kanalizacyjna ogólnospławna)
5.	Budowa kanalizacji na osiedlu Zagórze	RPWiK Sosnowiec S.A.	Zadanie realizowane w sposób ciągły: -ul. Koszalińska od 31.05.2006 do 04.09.2006 r. -ul. Radomska od 22.09.2006 do 29.03.2007 r.

6.	Wykonanie przyłączy kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Prezydent Miasta, RPWiK Sosnowiec S.A.	Zadanie realizowane w sposób ciągły -przyłącza do hydroforni przy ul. Rodakowskiego od 30.08.2007 do 28.12.2007 r. -przyłącza do hydroforni przy ul. Pola od 30.08.2007 do 28.12.2007 r.
Poprawa jakości odprowadzanych ścieków z sektora przemysłowego			
1.	Poprawa jakości odprowadzanych ścieków przemysłowych i (budowa i modernizacja oczyszczalni)	Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W roku 2007 Zakład Przeróbczy „Juliusz” dokonał przebudowy sieci kanalizacyjnej w celu przekierunkowania ścieków do kolektora „Bobrek”. W 2006 roku w P.P.H.U. „DUDA-BIS” zakończono rozbudowę i modernizację zakładowej oczyszczalni ścieków przemysłowych, poprawiły się parametry ścieków odprowadzanych do sieci miejskiej. BITRON POLAND w latach 2006-2007 dokonał modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków. Zakład Polskapresse buduje zakładową oczyszczalnię ścieków komunalnych. Firma GEIGER technologies Sp. z o. o. w maju 2007 roku uruchomiła oczyszczalnię ścieków, które po oczyszczeniu odprowadzane są do potoku Dańdówka.
Ochrona przed negatywnymi skutkami aktualnej i przyszłej działalności gospodarczej prowadzonej na powierzchni			
1.	Sukcesywne rozwiązywanie problemów wód dołowych pochodzących z zamkniętych kopalń oraz powierzchniowych wyrobisk poeksploatacyjnych	Spółka Restrukturyzacji Kopalń w Katowicach Oddział w Czeladzi. Zakład „Centralny Zakład Odwadniania Kopalń”	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Utrzymywanie w kopalni „Sosnowiec” i Porąbka – Klimontów bezpiecznego poziomu zwierciadła wody nie zagrażającego czynnej kopalni Kazimierz – Juliusz w Sosnowcu.
2.	Odbudowa i modernizacja Rowu Mortimerowskiego	Spółka Restrukturyzacji Kopalń Oddział w Sosnowcu	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Spółka Restrukturyzacji Kopalń wykonała latach 2006-2007 regulację Rowu Mortimerowskiego oraz rekultywację techniczną i biologiczną obszaru zgodnie z zatwierdzonym „Projektem rekultywacji...”

3.	Konserwacja potoku Zagórski i rzeki Bobrek	Śląski Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W latach 2006-2007 przeprowadzono konserwację potoku Zagórski i rzeki Bobrek
4.	Prace konserwacyjno-porządkowe	RZGW Gliwice	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W latach 2006-2007 prowadzono prace bieżące konserwacyjno-porządkowe (wykoszenia skarp, usuwanie zatorów z rzek)
5.	Regulacja rzeki Bobrek	KWK „Kazimierz-Juliusz”	Zadanie realizowane. Prowadzone są prace przygotowawcze w celu uzyskania wymaganych dokumentów do realizacji zadania. Postępowanie prowadzi Urząd Wojewódzki.
6.	Ustalenia dla obszaru „Zagórze-Wschód”	Prezydent Miasta	Zadanie realizowane w sposób ciągły zgodnie z Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca (2006r.). Ustalono zakaz odprowadzania nieoczyszcz. ścieków do gruntu, zakaz budowy nie atestowanych oczyszczalni przydomowych, nakaz wykonania pow. terenów komunikacji i parkingów w sposób uniemożliwiający przenikanie zanieczyszczeń do podłoża i wód gruntowych
7.	Ustalenia dla obszaru położonego w rejonie ul. Orląt Lwowskich	Prezydent Miasta	Zadanie realizowane w sposób ciągły zgodnie z Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca (2006r.). Ustalono zakaz prowadzenia gospodarki ściekowej powodującej wzrost parametrów określających stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych, zakaz budowy obiektów zagrażających wodom podziemnym, obowiązek pozostawienia min. 10 m niezabudowanego pasa terenu wzdłuż rzeki Biała Przemsza w celu zachowania i ochrony otuliny biologicznej rzeki

Ochrona zbiorników wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania			
1.	Monitoring wód podziemnych na terenie miasta	WIOŚ Katowice	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Wody podziemne na terenie Sosnowca są monitorowane w punkcie monitoringowym sieci krajowej 2231/K, który został wprowadzony do sieci monitoringu krajowego Państwowej Służby Hydrogeologicznej jesienią 2007 roku. Punkt jest zlokalizowany na terenie Huty „Buczek” Sp. o.o. W punkcie tym prowadzony był zarówno monitoring operacyjny (MO) – ocena 30 wskaźników wody, jak i monitoring diagnostyczny (MD) – ocena 43 wskaźników jakości wody. Zgodnie z wynikami badań wód podziemnych przeprowadzonych w 2007 roku wody piętra triasowego, w tym punkcie charakteryzują się III klasą jakości i są to wody i są to wody typu $\text{HCO}_3\text{-SO}_4\text{-Ca-Mg}$ (GZWP nr 329 Bytom)
2.	Monitoring wód podziemnych poza obszarem miasta GZWP nr 453 i 329	WIOŚ Katowice	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Monitoring wód podziemnych prowadzony jest poza obszarem miasta w punkcie na terenie Będzina –Małobądzka (GZWP nr 329 Bytom) i są to wody typu $\text{HCO}_3\text{-SO}_4\text{-Ca-Mg}$ w III klasie czystości w roku 2006 i 2007. Jest to monitoring sieci regionalnej –punkt nr 0019/R Wody podziemne piętra czwartorzędowego są również monitorowane w punkcie poza terenem miasta (GZWP nr 453 Biskupi Bór) w Jaworznie – Szczakowej i są to wody typu $\text{SO}_4\text{-HCO}_3\text{-Ca-Mg}$ w III klasie czystości zarówno w roku 2006 jak i w 2007. Jest to monitoring sieci regionalnej 0026/R
Opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o jakości wody do picia i w kąpieliskach			
1.	Opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o jakości wody do picia	RPWiK Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Bieżące informacje dotyczące jakości wody pitnej badanej w ramach krajowego

1.	Opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o jakości wody do picia	RPWiK Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny	monitoringu sprawowanego przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny dostępne są w siedzibie RPWiK Sosnowiec i na stronie internetowej sosnowieckich wodociągów. Woda do picia z sieci kontrolowana jest według harmonogramu ustalonego przez RPWiK z PPIS. Woda pobierana z ujęć kontrolowana jest raz w miesiącu
2.	Opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o jakości wody w kąpieliskach	Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W latach 2006-2007 prowadzono badania w kąpielisku „Stawiki”. O jakości wody w kąpieliskach społeczeństwo informowane jest na bieżąco poprzez strony internetowe Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, w prasie lokalnej. Informacje te posiadają władze miasta i zarządcy kąpielisk.

Analizowane powyżej cele długoterminowe i kierunki działań zostały określone zgodnie z polityką ekologiczną państwa oraz dokumentami opracowanymi na szczeblu wojewódzkim. Z analizy stopnia realizacji działań wynika, że poprawa jakości wód, ochrona zbiorników wód podziemnych należą do priorytetów polityki ekologicznej miasta Sosnowca. Sukcesywnie realizowane są zadania w zakresie poprawy gospodarki wodno-ściekowej oraz w zakresie ochrony wód powierzchniowych. Na terenie miasta rozpoczęto działania w zakresie przywrócenia wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrony wód podziemnych i jest to realizowane zgodnie z Projektem „Gospodarka ściekowa w Sosnowcu” realizowanym obecnie i zaplanowanym na lata 2010-2015.

W latach 2006-2007 RPWiK w Sosnowcu dokonało na terenie miasta przebudowy sieci kanalizacyjnej oraz budowy nowych odcinków tej sieci w różnych punktach celem ograniczenia ilości wód opadowych i infiltracyjnych w ściekach, a także celem wykluczenia zagrożeń skażenia gruntu i poprawy jakości wód powierzchniowych. Sieć kanalizacyjna i wodociągowa miasta jest sukcesywnie rozbudowywana. W latach 2006-2007 dokonano remontów, przebudowy i budowy nowych odcinków sieci w wielu punktach miasta celem poprawy jakości wody i ograniczenia zbędnego zużycia zasobów wodnych. Poniżej na podstawie danych przekazanych przez RPWiK w Sosnowcu przedstawiono długości sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Rok	Długość sieci kanalizacyjnej			
	ogólnospławna	sanitarna	deszczowa	przyłącza
2006	164 971 mb	89 745 mb	31 648 mb	64 km
2007	164 994 mb	88 860 mb	31 648 mb	64 km

Źródło: RPWiK S.A. w Sosnowcu

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Rok	Długość sieci wodociągowej			
	magistralna	rozdzielcza	podłączenia wodociągowe	ogółem
2006	37 191 mb	396 010 mb	137 698 mb	570 899 mb
2007	37 190 mb	398 204 mb	138 415 mb	573 809 mb

Źródło: RPWiK SS. A. w Sosnowcu

Działania w zakresie optymalizacji zużycia wody do celów socjalno-bytowych i przemysłowych są zadaniami ciągłymi i realizowane są sukcesywnie w sposób prawidłowy. Obserwuje się że w latach 2006-2007 zmniejszył się zakup wody przez RPWiK z sieci magistralnej GPW, ale zmniejszyła się również liczba mieszkańców. W celu zwiększenia oszczędności zużycia wody dokonuje się pomiarów jej zużycia poprzez montownie wodomierzy. Celowi temu służy również stosowanie zamkniętych obiegów technologicznych z użyciem wody. Na spadek zakupu wody wpływają głównie: zmniejszenie zużycia wody przez odbiorców indywidualnych i zakłady przemysłowe oraz ograniczenie strat wody w sieci RPWiK Sosnowiec.

W roku 2007 Uniwersytet Śląski na zlecenie Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Sosnowcu wykonał opracowanie „Ekspertyza dotycząca potoku Dańdówka mająca na celu ustalenie czy potok ten można zaliczyć do naturalnych wód powierzchniowych”. Ekspertyza ta wykazała, że potok Dańdówka spełnia wymogi stawiane ciekom naturalnym, płynącym uregulowanymi korytami stosownie do art. 9 ust.1 pkt 1 Ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo Wodne (Dz. U. 2001, Nr 115, poz. 1229 z późn. zm.). Obecnie czynione są starania celem przekazania potoku Dańdówka Śląskiemu Zarządowi Melioracji i Urządzeń Wodnych, który w imieniu Marszałka pełni prawa właściciela w stosunku do małych cieków wodnych (zgodnie z obowiązującymi przepisami Prawa Wodnego).

Zadania realizowane w zakresie jakości wód powierzchniowych, są zadaniami długofalowymi i bardzo kosztownymi, a ich realizacja w dużej mierze zależy od możliwości finansowych Gminy oraz przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjnego.

4.2 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie gospodarki odpadami

Gospodarka odpadami została szczegółowa przedstawiona w opracowaniu „*Plan gospodarki odpadami dla miasta Sosnowca na lata 2004-2015*”, które stanowi integralną część „*Programu....*” „*Plan gospodarki odpadami...*” przyjęty został Uchwałą Nr 249/XX/04 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 22 stycznia 2004 r. Na Sesji Rady Miejskiej w dniu 21 czerwca 2007 r. zostało przedstawione „Sprawozdanie z realizacji „*Planu...*”. Podstawą prawną do wykonania sprawozdania są zapisy Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (tekst jednolity Dz.U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późn. zm), która w rozdziale 3, art. 14, ust. 12 i 13 wprowadziła obowiązek opracowywania sprawozdań z realizacji planów gospodarki odpadami, obejmujących okres dwóch lat kalendarzowych, według stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego okres sprawozdawczy. Dokument ten zawiera szczegółowe informacje w zakresie realizacji zaplanowanych celów i kierunków działań oraz oceny sposobów i źródeł finansowania gospodarki odpadami. Celem strategicznym jest *Minimalizacja powstawania odpadów w sektorze komunalnym i gospodarczym z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych poprzez zastosowanie prawidłowych praktyk*. Cel ten realizowany jest sukcesywnie poprzez szereg celów długoterminowych i kierunków działań przewidzianych w „*Planie....*” i *Programie...*”. Zaplanowane działania skoncentrowały się na budowie kompleksowego systemu gospodarki odpadami dla miasta Sosnowca. W zakresie działań inwestycyjnych opracowano dokumenty studialne i aplikacyjne dla Projektu: „Budowa kompleksowego systemu gospodarki odpadami w Sosnowcu” z Funduszu Spójności i aktualnie Gmina Sosnowiec oczekuje na Decyzję Komisji Europejskiej o dofinansowaniu Projektu z Funduszu Spójności. Projekt znajduje się na zweryfikowanej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego „Liście projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013” w kategorii „Priorytet II - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi” (aktualizacja z dnia 31 lipca 2008r.). W dniu 30 czerwca 2008 r. została podpisana „Pre-umowa” pomiędzy Gminą Sosnowiec a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, w sprawie współfinansowania przedsięwzięcia.

Pomimo podjętych i realizowanych działań, w dalszym ciągu unieszkodliwianie odpadów w sektorze komunalnym odbywa się głównie poprzez składowanie na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Dlatego też nadal gospodarka odpadami będzie należeć do zadań priorytetowych miasta. Stan realizacji celów długoterminowych

i kierunków działań przedstawionych w *Programie ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004 – 2015* zaprezentowano w tabeli 4-2.

Tabela 4-2

Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań w zakresie gospodarki odpadami

Lp.	Zadanie	Jednostka realizująca	Stan realizacji
1.	Objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców miasta	Prezydent Miasta Właściciele i administratorzy nieruchomości	Zadanie realizowane w sposób ciągły.
2.	Wprowadzenie systemu selektywnego zbierania surowców wtórnych obejmującego wszystkich mieszkańców	Prezydent Miasta Właściciele i administratorzy nieruchomości	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W latach 2006-2007 ilość selektywnie zebranych odpadów systematycznie wzrastała.
3.	Wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji występujących w strumieniu odpadów komunalnych	Prezydent Miasta Właściciele i administratorzy nieruchomości	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Sukcesywnie jest wdrażany system zbiórki odpadów ulegających biodegradacji (zielonych). Objęcie mieszkańców systemem selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych będzie możliwe po wybudowaniu kompostowni.
4.	Wprowadzenie systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych i remontowo-budowlanych	Prezydent Miasta Właściciele i administratorzy nieruchomości	Zadanie realizowane w sposób ciągły Na terenie miasta nie funkcjonuje zbieranie odpadów wielkogabarytowych w sposób akcyjny lub w konkretne wyznaczone dni w miesiącu. Natomiast pozostawione przez mieszkańców odpady obok tzw. „altanek śmieciowych” lub kontenerów na odpady niesegregowane (w zabudowie wielorodzinnej) są odbierane przez firmy prowadzące zbieranie i transport odpadów komunalnych w wyniku zawartych umów ze spółdzielniami. Administratorzy i właściciele budynków, zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie miasta, mają obowiązek ustalić zasady odbioru (harmonogram) odpadów wielkogabarytowych w zawieranych umowach na odbieranie odpadów komunalnych. Zbieranie odpadów remontowo-budowlanych prowadzone jest na terenie miasta w sposób zróżnicowany, uzależniony od charakteru zabudowy. W zabudowie wielorodzinnej spółdzielnie mieszkaniowe

4.	Wprowadzenie systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych i remontowo-budowlanych	Prezydent Miasta Właściciele i administratorzy nieruchomości	posiadają umowy z przedsiębiorstwami prowadzącymi zbieranie i transport odpadów komunalnych, w tym odpadów remontowo-budowlanych. W przypadku zabudowy jednorodzinnej, mieszkańcy na zgłoszenie telefoniczne mają podstawiony kontener za dodatkową opłatą
5.	Wprowadzenie systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych	Prezydent Miasta Właściciele i administratorzy nieruchomości	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Na terenie miasta funkcjonuje punkt bezpłatnego odbioru zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego od mieszkańców. Ponadto funkcjonują 32 punktu odbioru na „wymianę” tzn. istnieje możliwość oddania starego, zużytego sprzętu przy zakupie nowego.
6.	Budowa instalacji do odzysku odpadów ulegających biodegradacji - kompostownia	Prezydent Miasta Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Opracowanie i weryfikacja dokumentów studialnych i aplikacyjnych dla Projektu: „Budowa kompleksowego systemu gospodarki odpadami w Sosnowcu” z Funduszu Spójności Aktualnie Gmina Sosnowiec oczekuje na Decyzję Komisji Europejskiej o dofinansowaniu Projektu z Funduszu Spójności
7.	Budowa sortowni dla odpadów zebranych z selektywnej zbiórki	Prezydent Miasta Przedsiębiorcy	
8.	Modernizacja stanowiska do demontażu odpadów wielkogabarytowych	Prezydent Miasta Przedsiębiorcy	
9.	Budowa gminnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych	Prezydent Miasta Przedsiębiorcy	
10.	Budowa składowiska odpadów niebezpiecznych (azbest) – kwatery przy nowym składowisku	Prezydent Miasta Przedsiębiorcy	
11.	Likwidacja nielegalnych składowisk odpadów tzw. „dzikich wysypisk”	Prezydent Miasta	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W roku 2006 usunięto ok. 550 m ³ odpadów zdeponowanych na 22 nielegalnych wysypiskach, natomiast w 2007 roku – 280 m ³ odpadów zdeponowanych również na 22 nielegalnych wysypiskach.
12.	Rekultywacja czynnej kwatery składowiska odpadów innych niż niebezpieczne w Sosnowcu	Prezydent Miasta	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Aktualnie zostały podjęte prace w zakresie rekultywacji tej kwatery, zgodnie z opracowanym i zatwierdzonym powyższą decyzją „Projektem rekultywacji istniejącego składowiska odpadów przy ul. Grenadierów”. Rekultywacja przewidziana jest w latach 2006-2009. W 2006 roku wykonano prace w zakresie wyrównania terenu powstałego w wyniku osiadania bryły składowiska

13.	Edukacja ekologiczna mieszkańców miasta w zakresie wprowadzanego systemu gospodarki odpadami	Prezydent Miasta Placówki oświatowe	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Na terenie miasta Sosnowca prowadzone są akcje edukacji ekologicznej zarówno wśród młodzieży szkolnej oraz dla społeczności miasta. W latach 2006 – 2007 podjęte zostały następujące działania w zakresie edukacji ekologicznej dla dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalne: – kontynuacja zbierania przeterminowanych leków poprzez apteki (32) organizowanego we współudziale z Wydziałem Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Sosnowcu. W 2006 r. zebrano 511 kg przeterminowanych leków, natomiast w 2007 r. 929 kg. – kontynuacja zbierania zużytych baterii w formie konkursu „Zbieramy zużyte baterie” organizowanego przez Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Sosnowcu (fundator nagród). W 2006 r. zebrano 837 kg, natomiast w 2007 r. 2009 kg zużytych baterii Dodatkowo w listopadzie 2007 r. rozstawiono pojemniki do zbierania we wszystkich budynkach Urzędu Miejskiego. Ponadto w dniach 9-10 czerwca 2007r. w trakcie zorganizowanego „Maratonu Recyklingu” w ramach „Dni Sosnowca” organizator zebrał od mieszkańców miasta 6 640 szt. zużytych baterii o masie ok. 105 kg. Ponadto, edukacja ekologiczna prowadzona jest przez placówki oświatowe na zajęciach szkolnych. Organizowane są również akcje: „Sprzątanie Świata”, „Dzień Ziemi” oraz „Dni Sosnowca”.
sektor gospodarczy wraz z odpadami niebezpiecznymi			
1.	Propagowanie w zakładach zasad Czystszej produkcji oraz zarządzania środowiskowego	Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W roku 2006 Foster Wheeler Energy FAKOP Sp. z o.o. opracowała i wdrożyła (jako kontynuacja) Systemu Zarządzania Środowiskowego zgodnie z normą PN-EN ISO 14001. Firma GEIGER

1.	Propagowanie w zakładach zasad Czystszej produkcji oraz zarządzania środowiskowego	Przedsiębiorcy	Technologies Sp. z o.o. w kwietniu 2007 r. otrzymała Certyfikat EN ISO 14001:2004. W latach 2006-2008 Huta Buczek Sp. z o.o. realizuje inwestycję w zakresie dostosowania przedsiębiorstwa do standardów BAT.
2.	Organizacja systemu zbiórki, gromadzenia i transportu dla odpadów powstających w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw,	Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły, m.in.: w latach 2006-2007 firma GEIGER Technologies Sp. z o.o. w zakresie organizacji magazynowania zakupiła szafę na substancje niebezpieczne, zbiornik 1000 l i zbiornik 750 l olej zużyty, szafa zamykana z wanną wychwytową do przechowywania odpadów niebezpiecznych w postaci emulsji, sorbentów, filtrów itp. W 2007 r. POLSKAPRESSE Sp. z o.o. Oddział Poligrafia uruchomiła na terenie zakładu zintegrowany system gospodarki odpadami. Również prawidłowy system funkcjonuje w zakładzie AUTO LAK. Foster Wheeler Energy FAKOP Sp. z o.o. wdrożyła selektywne zbieranie odpadów i ich magazynowanie. W AUTOMOTIVE LIGHTING Polska Sp. z o.o. wdrożenie recyklingu wewnętrznego w wyniku zakupu 2 młynów RAPID oraz wprowadzenie opakowań rotacyjnych. Wprowadzenie selektywnego zbierania odpadów w Zakładach Energetyki Ciepłej S.A. w Katowicach, Wydział 1 i 2 w Sosnowcu
3.	Przystosowanie wyrobiska odkrywkowego CTL „Maczki-Bór” celem wykorzystania do budowy wodnego zbiornika retencyjno-rekreacyjnego	CTL „Maczki-Bór”	Zadanie realizowane w sposób ciągły przez CTL „Maczki-Bór”
4.	Monitoring gospodarki odpadami w sektorze gospodarczym	WIOŚ Prezydent Miasta	Zadanie realizowane w sposób ciągły przez pracowników Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego, wydawanie decyzji, postanowień, wizje lokalne, korzystanie z Wojewódzkiej Bazy Danych o odpadach prowadzonej przez Marszałka Województwa oraz w wyniku planowanych kontroli WIOS lub działań interwencyjnych.

5.	Rekultywacja składowiska odpadów po neutralizacyjnych Fabryki Silników Elektrycznych Małej Mocy „SILMA”, S.A. w upadłości	FSEMM „SILMA”,	Zadanie nie zrealizowane. Właściciel terenu firma „Enmech” nie podjął działań w tym kierunku
6.	Likwidacja urządzeń zawierających PCB	Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W 2006 roku wycofano i unieszkodliwiono 1,17 Mg odpadów i urządzeń zawierających PCB (ArcelorMittal Poland S.A. oraz ERSI Poland S.A.). W 2007 roku wycofano i unieszkodliwiono urządzenia zawierające PCB w ArcelorMittal Poland S.A.
7.	Edukacja ekologiczna wytwórców odpadów niebezpiecznych w zakresie prawidłowych sposobów postępowania z odpadami oraz ich obowiązków wynikających z obowiązujących uregulowań prawnych	Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Wytwórcy odpadów uczestniczą w szkoleniach lub korzystają z serwisów internetowych dotyczących uregulowań prawnych oraz innych zagadnień w gospodarce odpadami.

Na terenie miasta zostały podjęte i kontynuowane zadania w zakresie selektywnego zbierania odpadów (tworzywa sztuczne, makulatura, szkło). Kontynuowane i rozwijane są działania w zakresie zbierania zużytych baterii i przeterminowanych lekarstw. Ponadto zbierane są odpady ulegające biodegradacji powstające w wyniku utrzymania terenów zielonych na terenie miasta. Na stronie internetowej Urzędu Miasta znajduje się wykaz punktów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego na tzw. „wymianę” oraz punkt bezpłatnego zbierania od mieszkańców. Prowadzone były również akcje edukacji ekologicznej mające na celu dotrzeć do jak najbardziej szerokiego grona odbiorców. W zakresie rozwiązań sposobów zbierania odpadów wielkogabarytowych oraz remontowo-budowlanych nie odnotowano zmian. W niewielkim stopniu wdrożono zbieranie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.

W sektorze gospodarczym stwierdzono realizację celów i zadań w zakresie: sukcesywnego wycofywania i likwidacji wycofanych urządzeń zawierających PCB poprzez kontrolowane unieszkodliwianie lub dekontaminację, oraz edukacji ekologicznej wytwórców odpadów w zakresie prawidłowych sposobów postępowania z odpadami oraz ich obowiązków wynikających z obowiązujących uregulowań prawnych.

4.3 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego

W wyniku przeprowadzonej analizy stanu aktualnego w zakresie zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza w *Programie...*, stwierdzono, że na terenie miasta Sosnowca w 2001 r. (wg danych z monitoringu powietrza wykonywanego przez WIOŚ) występują przekroczenia wartości normatywnych dla następujących zanieczyszczeń: opad ołowiu (dzielnica Jęzor i Klimontów), pyłu zawieszonego PM 10, pyłu zawieszonego ogółem, benzo-a-pirenu, ozonu, fenolu, dwutlenku azotu i substancji smołowych.

Na stan sanitarny powietrza wpływa emisja z sektora:

- * gospodarczego (zakłady przemysłowe, kotłownie miejskie i osiedlowe),
- * komunikacyjnego, związanego z ruchem pojazdów silnikowych,
- * komunalno – bytowego, głównie spalanie niskiej jakości paliwa (węgla) w paleniskach domowych w sezonie jesienno – zimowym.

Dlatego też celem strategicznym dla miasta jest: „*Poprawa jakości powietrza atmosferycznego*”. Cel ten realizowany jest sukcesywnie poprzez szereg celów długoterminowych i kierunków działań przewidzianych w „*Programie...*”, a także zgodnie z kierunkami działań zmierzającymi do przywracania poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM 10 określonych w Rozporządzeniu Wojewody Śląskiego z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy pod nazwą Aglomeracja Górnośląska.

W perspektywie długoterminowej działania koncentrowały się na ograniczaniu niskiej emisji z sektora komunalno - bytowego, emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych i emisji pyłowo-gazowej z sektora przemysłowego oraz wdrożenie skutecznego zarządzania ochroną powietrza.

Pomimo realizacji celów i kierunków działań w latach 2004-2005, na terenie miasta stwierdzono przekroczenia pyłu zawieszonego PM 10 w latach 2006-2007 (źródło: WIOŚ-pomiary zanieczyszczeń powietrza na stacji przy ul Narutowicza).

Miasto Sosnowiec należy do strefy Aglomeracji Górnośląskiej. Wg WIOŚ w 2007 roku strefa ta pod względem kryterium ochrony roślin wykazała brak przekroczeń wartości dopuszczalnej zanieczyszczeń w powietrzu i stanowiła klasę A. Natomiast biorąc pod uwagę kryterium ochrony zdrowia strefa ta należała do klasy C w zakresie pyłu zawieszonego, ozonu i benzo-a-pirenu. W 2006 roku klasa ogólna strefy to klasa C ze względu na zanieczyszczenia PM 10, ozonu i dwutlenku siarki. Pozostałe zanieczyszczenia klasyfikowane były w klasie A.

Ze względu na przekroczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie miasta, ochrona powietrza będzie w dalszym ciągu należała do zadań priorytetowych miasta w zakresie ochrony środowiska. Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań przedstawionych w *Programie ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004 – 2015* zaprezentowano w tabeli 4-3.

Tabela 4-3

Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Stan realizacji
Ograniczanie niskiej emisji			
1.	Likwidacja lub modernizacja lokalnych kotłowni opalanych paliwem stałym	Prezydent Miasta Przedsiębiorcy, Administratorzy budynków	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W 2006 roku w 4 placówkach oświatowych (dwie szkoły podstawowe Nr 23 i Nr 25 oraz w dwóch gimnazjach Nr 6 i Nr 9) zlikwidowano kotłownie na paliwo stałe i wykonano podłączenie do sieci ciepłej PEC DG. W 2007 roku przebudowano istniejącą kotłownię gazową w budynku Zespołu Opiekuńczo-Wychowawczego Nr 1 w Sosnowcu przy ul. Piwnika Ponurego 9 oraz wykonano remont kotłowni (zastąpiono kocioł węglowy z rusztem stałym kotłem gazowym) na obiekcie Stadion Piłkarski przy ul. Mireckiego 31. Ponadto w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Sosnowcu przy ul. Jodłowej 1 wymieniono dwa kotły grzewcze typu KZ-5 na jeden kocioł grzewczy z podajnikiem KSR 75 PER-EKO o mocy 75 KW (niskoemisyjny kocioł węglowy).
2.	Podłączanie obiektów do sieci ciepłej	Prezydent Miasta, Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W 2006 roku w 4 placówkach oświatowych (dwie szkoły podstawowe Nr 23 i Nr 25 oraz w dwóch gimnazjach Nr 6 i Nr 9) zlikwidowano kotłownie na paliwo stałe i wykonano podłączenie do sieci ciepłej PEC DG
3.	Podłączanie instalacji grzewczych obiektów do sieci elektrycznej	Prezydent Miasta, Przedsiębiorcy Osoby fizyczne	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Modernizacja ogrzewania przez odbiorców indywidualnych: w 2006 roku rozpatrzono w Urzędzie Miejskim 19 wniosków na ogrzewania elektryczne, natomiast w 2007 r.- 10 wniosków.

4.	Wspieranie ograniczenia niskiej emisji z palenisk indywidualnych	Prezydent Miasta Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W 2006 roku w Urzędzie Miejskim rozpatrzono 144 wnioski na modernizację ogrzewania, w tym na: ogrzewanie gazowe (47), ogrzewanie elektryczne (19), ogrzewanie węglowe z piecami niskoemisyjnymi (78). W 2007 roku rozpatrzono 140 wniosków na modernizację ogrzewania, w tym na: ogrzewanie gazowe (60), ogrzewanie elektryczne (10), ogrzewanie węglowe z piecami niskoemisyjnymi (49), podłączenie do sieci ciepłej (21). W 2008 roku Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. z siedzibą w Katowicach w 11 blokach mieszkalnych w Maczkach należących do Spółki zlikwidowało ogrzewanie węglowe i wprowadziło ogrzewanie gazowe.
5.	Wykorzystywanie ciepła odpadowego i alternatywnych źródeł energii	Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Od 2001 roku na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (na dwóch kwaterach) zainstalowana jest instalacja do odzysku biogazu, który jest wykorzystywany do produkcji energii elektrycznej i ciepłej. W 2007 roku MZBM-TBS Sp. z o.o. wykonała instalację solarną w budynku MZBM-TBS Sp. z o.o. przy ul. Korczaka. W 2008 roku (sierpień – listopad) przeprowadzono modernizację przygotowania ciepłej wody użytkowej w oparciu o zastosowanie systemu solarnego dla DPS nr 1 przy ul. G.Andersa 11b i dla DPS nr 2 przy ul. Jagiellońskiej 2
6.	Zmiana paliwa wysokoemisyjnego na niskoemisyjne	Prezydent Miasta, Osoby fizyczne, Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W 2006 roku w Urzędzie Miejskim rozpatrzono 78 wniosków na modernizację ogrzewania węglowego z piecami niskoemisyjnymi oraz 47 wniosków na ogrzewanie gazowe. Natomiast w 2007 roku rozpatrzono 49 wniosków na modernizację ogrzewania węglowego z piecami niskoemisyjnymi oraz 60 wniosków na ogrzewanie gazowe.

7.	Zadania związane z efektywnymi sposobami energetycznego spalania węgla	Prezydent Miasta, Osoby fizyczne, Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W 2006 roku w Urzędzie Miejskim rozpatrzono 78 wniosków na modernizację ogrzewania węglowego z piecami niskoemisyjnymi, natomiast w 2007 roku rozpatrzono 49 wniosków. W Warsztatach Terapii Zajęciowej w Sosnowcu przy ul. Jodłowej 1 wymieniono dwa kotły grzewcze typu KZ-5 na jeden kocioł grzewczy z podajnikiem KSR 75 PER-EKO o mocy 75 KW (niskoemisyjny kocioł węglowy).
8.	Pożyczki, dodatki, dofinansowanie dla inwestorów, właścicieli nieruchomości modernizujących ogrzewanie	Prezydent Miasta, WFOŚiGW, EKO-Fundusz	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Urząd Miasta dofinansowywuje zadania m.in. w zakresie ograniczania niskiej emisji ze środków GFOŚiGW. Ponadto przedsiębiorcy korzystają z dofinansowania ze środków WFOŚiGW, dotacji z Eko-Funduszu.
Ograniczanie wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych			
1.	Optymalizacja warunków ruchu drogowego przy wykorzystaniu podstawowych narzędzi inżynierii ruchu, zapewniających zwiększenie płynności i przepustowości drogowej	Prezydent Miasta Administratorzy dróg	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W roku 2006 dokończono przebudowę drogi krajowej nr 79 w terenie miasta, oraz wykonano przebudowę ulicy Wspólnej. W latach 2006 (wrzesień) - 2007 (październik) wykonano przebudowę ul. Kombajnistów.
2.	Podwyższenie standardów technicznych infrastruktury drogowej, zwłaszcza w obszarach zurbanizowanych	Prezydent Miasta Administratorzy dróg	
3.	Stosowanie nowoczesnych i efektywnych rozwiązań technicznych w komunikacji poprzez sukcesywną wymianę oraz modernizację taboru w PKM Sp. z o.o. Sosnowiec	PKM Sosnowiec	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W 2007 roku zakupiono i wprowadzono do eksploatacji w PKM Sp. z o.o. w Sosnowcu 68 sztuk autobusów miejskich niskopodłogowych.
4.	Stosowanie w pojazdach benzyny bezołowiowej, biopaliw i gazu	Osoby fizyczne, Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły przez właścicieli pojazdów indywidualnych, przedsiębiorstwa komunikacyjne i prywatnych przewoźników.
5.	Doposażenie stacji diagnostycznych w zakresie przyrządów pomiarowych umożliwiających pomiar emisji gazów silnikowych.	Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane przez właścicieli stacji diagnostycznych w zależności od potrzeb.

6.	Eliminacja z ruchu pojazdów nie spełniających obowiązujących norm ekologicznych	PKM Sp. z o.o. Sosnowiec	Zadanie realizowane w sposób ciągły przez PKM Sp. z o.o. w Sosnowcu w ramach projektu „Modernizacja infrastruktury autobusowej transportu publicznego na terenie gmin: Będzin, Dąbrowa Górnicza i Sosnowiec” w okresie od stycznia 2006 r. do 30 września 2007 r. W tym okresie wycofano z użytkowania 62 sztuki autobusów z nieekologicznym zespołem napędowym i poddano je kasacji.
7.	Rozbudowa ścieżek rowerowych	Prezydent Miasta	Zadanie nie realizowane w latach 2006-2008, przewidziane do realizacji w horyzoncie długookresowym do roku 2015
8.	Promocja komunikacji zbiorowej i systematyczne usprawnianie transportu zbiorowego w celu zwiększenia jego udziału w całkowitych przewozach pasażerskich	Prezydent Miasta (Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej)	Zadanie realizowane w sposób ciągły przez PKM Sosnowiec, prywatnych przewoźników. Urząd Miejski prowadzi działania edukacyjne dla mieszkańców np. organizacja „Dnia bez samochodu” czy „Tygodnia zrównoważonego transportu”. Do realizacji zadania czynnie włączył się Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „SALVE” przy ul. Lenartowicza 73 poprzez korzystanie przy przejazdach z uczestnikami zajęć rehabilitacji społecznej z komunikacji zbiorowej, co przyczynia się również do kształtowania postaw ekologicznych.
Ograniczenie emisji pyłowo-gazowej z sektora przemysłowego			
1.	Rozbudowa lub łączenie systemów ciepłowniczych w celu racjonalizacji wykorzystania energii pierwotnej paliw	Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W latach 2006 - 2008 PPUH „KOMECH” Sp. z o.o. podjął się modernizacji systemu ciepłowniczego. Zadanie jest w trakcie realizacji. ArcelorMittal Poland S.A. wybudował nowe gniazdo nagrzewania wsadu i uzyskał obniżenie zużycia gazu. PKM Sp. z o.o. przeprowadziła modernizację instalacji centralnego ogrzewania.

2.	Budowa lub modernizacja urządzeń odpylających poprzez stosowanie wysokosprawnych, nowoczesnych technik odpylania	Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W latach 2006-2007 stosuje się eliminację pyłów tworzyw sztucznych na stanowisku pracy i do atmosfery w wyniku zainstalowania urządzenia filtracyjnego (AUTMOTIVE LIGHTING POLSKA Sp. z o.o.) Ograniczono emisję spalin z pieca Hoffmana poprzez zastosowanie palników powietrzno-węglowych do wypału cegły w „Cegielni Sosnowiec Miedary” Sp. z o.o.
3.	Budowa urządzeń dla ograniczania emisji zanieczyszczeń gazowych	Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W latach 2006-2007 zostało podjętych szereg działań przez firmy funkcjonujące na terenie miasta. Firma „AUTO-BLACHLAK” poprzez zakup nowych urządzeń (kabina lakiernicza do pracy z lakierami wodnymi) zmniejsza emisję zanieczyszczeń odprowadzanych do powietrza. Również Piekarnia „KIEŁEK”, aby nie wprowadzać zanieczyszczeń do powietrza zamontowała wymiennik ciepła. W ramach redukcji niskiej emisji PKM Sp. z o.o. przeprowadził modernizację gospodarki cieplnej w zajezdni przy ul. Lenartowicza polegającą na zastąpieniu kotłowni opalanych węglem kotłowniami olejowo-gazowymi. Firma „AUTO-LAK” ogranicza emisję poprzez stosowanie lakierów nie zawierających LZO oraz poprzez regularne wymiany filtrów dolotowych i wylotowych z komory lakierniczej. Również ograniczenie emisji LZO do atmosfery stosowane jest w zakładzie FOSTER WHEELER ENERGY FAKOP, ERSI POLAND S.A., AUTMOTIVE LIGHTING POLSKA Sp. z o.o. (ponadto w tym zakładzie stosuje się eliminację pyłów tworzyw sztucznych na stanowisku pracy i do atmosfery w wyniku zainstalowania urządzenia filtracyjnego).

4.	Hermetyzacja procesów technologicznych	Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. ZEW S.A. w Katowicach Wydział 1 „Kazimierz Juliusz” i Wydział 2 „Niwka Modrzejów” w Sosnowcu zrealizowało zadanie ograniczające pylenie poprzez hermetyzację procesu transportu popiołu; popiół w obrębie Wydziałów (leje zsypowe i kanały) transportowany jest w sposób hermetyczny.
5.	Likwidacja źródeł emisji niezorganizowanej	Prezydent Miasta	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Zobowiązanie inwestorów do stosowania niezbędnych środków technicznych i organizacyjnych w celu utrzymania dróg dojazdowych i wyjazdowych z terenów inwestycyjnych w czystości oraz ograniczających emisję pyłu w trakcie transportu materiałów budowlanych i prowadzenia prac budowlanych.
6.	Tworzenie technicznych możliwości korzystania z czystych paliw	Przedsiębiorcy	Realizacja zadania uzależniona od warunków ekonomicznych przedsiębiorstw.
7.	Termomodernizacja elewacji i dachów budynków oraz elementów stolarki okiennej i drzwi, hal produkcyjnych	Placówki Przedsiębiorcy, oświatowe, osoby fizyczne	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W latach 2006-2008 (do końca listopada) Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach zrealizował następujące zadania: w budynku przy ul. Jagiellońskiej 4 wymieniono 100 starych okien na nowe o zmniejszonej przenikliwości cieplnej, przeprowadzono modernizację wymiennikowi ciepła w budynku Domu Studenta przy ul. Ostrogórskiej 30. W okresie październik 2006 do wrzesień 2008 wykonano na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego termomodernizację elewacji oraz wymianę okien na energooszczędne. Wykonano termoizolację pokrycia dachowego pawilonu handlowego przy ul. Hallera 5a. Ograniczono straty ciepła na hali produkcyjnej w zakładach „VITKOVICE MILMET” S.A. oraz AUTMOTIVE LIGHTING POLSKA Sp. z o.o. PKM Sp. z o.o. przeprowadziła termorenowację budynków.

Zarządzanie ochroną powietrza			
1.	Wspieranie monitoringu jakości powietrza	Prezydent Miasta, WIOŚ, WSSE, OBKiŚ	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Do roku 2007 w Sosnowcu, przy ul. Narutowicza funkcjonowała automatyczna stacja monitoringu powietrza. Stacja została zlikwidowana z powodu zmiany właściciela terenu. Dlatego też wytypowano nową lokalizację przy ul. Lubelskiej na terenie Szkoły Podstawowej Nr 39. Stacja będzie realizowana w 2009 r. ze środków GFOŚiGW we współpracy z WIOŚ.

Realizacja celów w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego jest zadaniem priorytetowym miasta. Dlatego też podjęto szereg zadań mających na celu poprawę stanu jakości powietrza atmosferycznego zarówno w sektorze komunalno-bytowym jak również w sektorze komunikacyjnym i w sektorze gospodarczym. Do głównych zadań wpływających na poprawę stanu jakości powietrza można zaliczyć modernizację lokalnych kotłowni oraz indywidualnych palenisk opalanych węglem, przebudowę i modernizację dróg, termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz opieki społecznej. Na uwagę zasługuje realizacja inwestycji z wykorzystaniem energii odnawialnej tj. instalacji solarnej. Ponadto zadania zrealizowane przez zakłady pracy wpływają wymiennie na stan powietrza atmosferycznego, głównie w zakresie ograniczania niezorganizowanej emisji do środowiska, budowy lub modernizacji urządzeń do eliminacji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Należy nadmienić, że realizacja zadań w tym zakresie w dużej mierze uzależniona jest od właścicieli nieruchomości, firm i zakładów pracy oraz od posiadanych przez nich środków finansowych.

4.4 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przed hałasem

W wyniku przeprowadzonej analizy stanu aktualnego w zakresie hałasu w *Programie...*, stwierdzono, że na terenie miasta Sosnowca występują przekroczenia wartości normatywnych. Głównym źródłem uciążliwości jest hałas komunikacyjny (samochodowy i tramwajowy). Najbardziej narażonymi na hałas komunikacyjny samochodowy są mieszkańcy przy ulicach Piłsudskiego, H. Sienkiewicza, 3-go Maja, Grota Roweckiego, Wawel, Narutowicza, Dalekiej, Lenartowicza i przy drogach krajowych DK-86, DK-94, DK-1 (wschodnia obwodnica GOP) i DK-79. Natomiast na hałas związany z siecią

tramwajową i ciasną zabudową w pobliżu linii tramwajowych narażeni są mieszkańcy ulic: Piłsudskiego, 3-go Maja, Małachowskiego, Baczyńskiego, Sobieskiego, St. Staszica, Wojska Polskiego i Będzińskiej. W związku z powyższym na terenie miasta, działania w zakresie ochrony przed hałasem koncentrowały się na systematycznym usprawnianiu ruchu drogowego, przebudowy i modernizacji dróg oraz budowy nowych ekranów akustycznych. Opracowano również dwie mapy akustyczne dla dróg krajowych o natężeniu $\text{SDR} > 16$ 400 pojazdów na dobę: ciąg drogi ekspresowej S 86 (DK 86) na odcinku od km 338+700 do km 347+700 (Sosnowiec – Katowice) oraz ciąg drogi ekspresowej S1 (DK-1) od km 529+700 do km 549+000 (dąbrowa Górnicza – Kosztowy). Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań przedstawionych w *Programie ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004 – 2015* zaprezentowano w tabeli 4-4.

Tabela 4-4

Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań w zakresie ochrony przed hałasem i wibracjami

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Stan realizacji
Zintegrowane działania zmierzające do spełnienia obowiązujących standardów			
1.	Ograniczenie poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach miejskich i wzdłuż głównych dróg	Tramwaje Śląskie S.A. PKM Sosnowiec Sp. z o.o.	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W latach 2006-2007 sukcesywnie modernizowano (w ilości 44 sztuk na 85 sztuk będących w eksploatacji) tramwaje na terenie miasta pod kątem obniżenia emisji hałasu oraz zakupiono 68 sztuk nowych autobusów.
2.	Wyeliminowanie z użytkowania środków transportu, maszyn i urządzeń, z których emisja hałasu nie odpowiada przyjętym standardom		
3.	Opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o stanie klimatu akustycznego i trendach jego zmian w oparciu o najnowsze techniki informatyczne i multimedialne	Prezydent Miasta	Zgodnie z obowiązującym prawodawstwem do 30 czerwca 2012 zostanie opracowana mapa akustyczna dla miasta.
4.	Modyfikacja, rozszerzenie i utrzymanie monitoringu klimatu akustycznego miasta	Prezydent Miasta WIOŚ, WSSE, OBKiŚ	
Zarządzanie ochroną środowiska			
1.	Zintensyfikowanie działań ograniczających negatywny wpływ hałasu na mieszkańców poprzez m.in.:	Prezydent Miasta Przedsiębiorcy Administratorzy budynków Administratorzy dróg Mieszkańcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Opracowano dwie mapy akustyczne dla dróg krajowych o natężeniu $SDR>16$ 400 pojazdów na dobę: ciąg drogi ekspresowej S 86 (DK 86) na odcinku od km 338+700 do km 347+700 (Sosnowiec – Katowice) oraz ciąg drogi ekspresowej S1 (DK-1) od km 529+700 do km 549+000 (Dąbrowa Górnicza – Kosztowy).

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Stan realizacji
Zintegrowane działania zmierzające do spełnienia obowiązujących standardów			
1.1	stosowanie dźwiękoszczelnych elewacji i okien	Administratorzy budynków Mieszkańcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły przez mieszkańców i administratorów budynków oraz zakłady i firmy prywatne.
1.2	budowę ekranów akustycznych wzdłuż dróg DK1,DK86, DK94	Administratorzy dróg	Zadanie nie realizowane w latach 2006-2008, przewidziane do realizacji w horyzoncie długookresowym do roku 2015
1.3	poprawa organizacji ruchu oraz stanu nawierzchni ulic i torowisk	Prezydent Miasta Administratorzy dróg Inwestorzy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W roku 2006 dokończono przebudowę drogi krajowej nr 79 w terenie miasta wraz z wykonaniem ekranu akustycznego, oraz wykonano przebudowę ulicy Wspólnej. W latach 2006 (wrzesień) - 2007 (październik) wykonano przebudowę ul. Kombajnistów.
1.4	rozbudowa ścieżek rowerowych	Prezydent Miasta	Zadanie nie realizowane w latach 2006-2008, przewidziane do realizacji w horyzoncie długookresowym do roku 2015
1.5	właściwe kształtowanie linii zabudowy i brył powstających budynków w celu zminimalizowania wpływu hałasu drogowego	Prezydent Miasta Inwestorzy	Zadanie realizowane w sposób ciągły w trakcie uzyskiwania pozwolenia na budowę oraz poprzez uwzględnianie zapisów w dokumentach planistycznych. W 2006 roku uchwalono dwa miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca: dla obszaru „Zagórze-Wschód” oraz dla obszaru położonego w rejonie ul. Orłąt Lwowskich, obejmującego teren projektowanej strefy usługowo-produkcyjnej. W dokumentach tych uwzględniono aspekt w dotyczący ograniczania hałasu.
2.	Działania ograniczające hałas przemysłowy	Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły przez zakłady. W 2006 roku wybudowano pomieszczenie do odzysku tworzyw sztucznych z izolacją akustyczną w ERGOM Poland, ekran akustyczny w BITRON POLAND Sp. z o.o. W latach 2006-2007 w Auchan Sosnowiec dokonano wymiany wentylatorów wysoko-obrotowych zainstalowanych w instalacji chłodniczej na wentylatory niskoobrotowe o niskim poziomie emisji hałasu. Kino „Helios” wykonało ekran akustyczny zmniejszający uciążliwość centrali wentylacyjnej na dachu budynku.

Zadania w zakresie ochrony przed hałasem są zadaniami długofalowymi, wymagającymi dużych nakładów środków finansowych. W wyniku przeprowadzonej analizy realizacji powyższych celów i kierunków działań, stwierdzono, że na terenie miasta wykonano szereg zadań w zakresie przebudowy i modernizacji dróg oraz wymiany taboru autobusowego. Również na uwagę zasługują działania podjęte przez przedsiębiorców ograniczające wpływ hałasu z sektora gospodarczego dla mieszkańców. Należy zaznaczyć, że hałas ten ma znaczenie lokalne, jednakże z perspektywy mieszkańców może stanowić uciążliwość.

4.5 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

W wyniku przeprowadzonej analizy stanu aktualnego w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym w *Programie...*, stwierdzono, że na terenie miasta Sosnowca źródłem promieniowania niejonizującego są stacje radiowe, elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia oraz stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej. Liczba źródeł promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego będzie stale wzrastać co związane jest z postępem cywilizacyjnym. Wynika to przede wszystkim z dynamicznego rozwoju telekomunikacji co wiąże się z powstawaniem coraz większej liczby stacji bazowych telefonii komórkowej i innych stacji transmisji danych. W „*Programie.....*” stwierdzono, że przypuszczalnie w miejscach dostępnych dla ludności nie występują ponadnormatywne poziomy pól elektromagnetycznych. Potencjalne zagrożenie promieniowaniem niejonizującym może być stosunkowo łatwo wyeliminowane poprzez zapewnienia odpowiedniej separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości graniczne.

Celem strategicznym dla miasta jest: „*Kontrola i ograniczenie emisji promieniowania niejonizującego do środowiska*”. Cel ten realizowany jest sukcesywnie poprzez kierunki działań przewidzianych w „*Programie...*”. Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań przedstawionych w *Programie ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004 – 2015* zaprezentowano w tabeli 4-5.

Tabela 4-5

Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Stan realizacji
1.	Utrzymywanie natężenia promieniowania elektromagnetycznego poniżej wartości dopuszczalnych lub co najwyżej na tym samym poziomie	Prezydent Miasta WIOŚ	Zadanie realizowane w sposób ciągły poprzez wydawanie decyzji środowiskowych oraz poprzez działania inspekcyjne WIOŚ
2.	Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa, higieny pracy, prawa budowlanego, gospodarowania przestrzennego i przepisów sanitarnych w celu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Prezydent Miasta WIOŚ Przedsiębiorcy	

4.6 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przed wystąpieniem poważnych awarii i zagrożeń naturalnych

W wyniku przeprowadzonej analizy stanu aktualnego w zakresie ochrony przed wystąpieniem poważnych awarii w *Programie...*, stwierdzono, że na terenie miasta Sosnowca występują zagrożenia dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych. Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań przedstawionych w *Programie ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004 – 2015* zaprezentowano w tabeli 4-6.

Tabela 4-6

Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań w zakresie ochrony przed wystąpieniem poważnych awarii i zagrożeń naturalnych

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Stan realizacji
1.	Monitoring potencjalnych sprawców awarii pod kątem spełniania przez nich wymogów bezpieczeństwa i prewencji	WIOŚ	Zadanie realizowane w sposób ciągły. WIOŚ w ramach planowanej działalności kontrolnej wykonuje kontrole dotyczące wszystkich komponentów środowiska, w tym również w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom. W 2006 roku WIOŚ przeprowadził kontrolę w 17 zakładach i podmiotach prowadzących działalność gospodarczą

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Stan realizacji
2.	Opracowanie miejskiego planu reagowania kryzysowego	Prezydent Miasta	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Miejski plan reagowania kryzysowego został opracowany w 2006 roku. Aktualnie, w 2008 roku plan ten został zaktualizowany i przedłożony Wojewodzie do zatwierdzenia
3.	Utrzymywanie w gotowości służb reakcyjnych na wypadek zaistnienia awarii	Prezydent Miasta Państwowa Straż Pożarna, Straż Miejska, Policja	Zadanie realizowane w sposób ciągły.
4.	Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej dla ogółu społeczeństwa dotyczącej zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań	Prezydent Miasta Wojewoda	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Na stronie internetowej Urzędu Miasta, znajduje się informacja dla mieszkańców „Jak się przygotować na wypadek katastrofy lub klęski żywiołowej” opracowana przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego. Na stronach internetowych Urzędu Wojewódzkiego funkcjonuje strona Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego
5.	Wdrażanie zasad i zaleceń zawartych w Wojewódzkim planie zarządzania ryzykiem i operacyjno-ratowniczym	Prezydent Miasta Państwowa Straż Pożarna, Straż Miejska, Policja	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Miejski plan reagowania kryzysowego został opracowany w 2006 roku. Aktualnie, w 2008 roku plan ten został zaktualizowany i przedłożony Wojewodzie do zatwierdzenia
6.	Wspieranie dofinansowania PSP w sprzęt specjalistyczny	Prezydent Miasta	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W 2007 r. z środków GFOSiGW KM PSP zakupiło sprzęt i środki do realizacji zadań z zakresu ratownictwa chemicznego i ekologicznego

Cele i zadania w zakresie ochrony przed zagrożeniami naturalnymi realizowane są na bieżąco. Zadania z zakresu ochrony przed zagrożeniami naturalnymi są zadaniami ciągłymi i wymagają stałego nadzoru służb do tego uprawnionych.

4.7 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony zasobów leśnych

Lasy na terenie Sosnowca należą do Nadleśnictwa Siewierz, Nadleśnictwa Chrzanów, Wspólnoty Leśnej w Sławkowie, Zarządu Wspólnot Gruntowych w Sosnowcu, są również

lasy komunalne gminy Sosnowiec, lasy na gruntach Skarbu Państwa oraz lasy osób fizycznych.

Podstawowym dokumentem prowadzenia gospodarki leśnej jest plan urządzenia lasu lub uproszczony plan urządzenia lasu zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej.

Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań przedstawionych w *Programie ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004 – 2015* zaprezentowano w tabeli 4-7.

Tabela 4-7

Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań w zakresie ochrony zasobów leśnych

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Stan realizacji
Poprawa zdrowotności i odporności drzewostanów			
1.	Zabiegi hodowlane	Nadleśnictwo Chrzanów Nadleśnictwo Siewierz	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W Nadleśnictwie Chrzanów w roku 2006 wykonano wyłącznie zabiegi hodowlane na kwotę 2,960 tys. PLN, obejmujące obszar 11,13 ha i są to głównie czyszczenia późne i wczesne. W 2007 roku przeprowadzono zabiegi na powierzchni 32,23 ha na łączną kwotę 11,855 tys. PLN. W Nadleśnictwie Siewierz wykonano w roku 2006 zabiegi pielęgnacyjne na kwotę 9,6 tys. PLN na pow. 22,1 ha oraz w 2007 roku na kwotę 4,9 tys. na pow. 11,0 ha.
2.	Zabiegi ochronne	Nadleśnictwo Chrzanów	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W 2007 roku wykonano zabiegi na powierzchni 1,03 ha o wartości 138,27 tys. PLN
3.	Zabiegi pozyskaniowe	Nadleśnictwo Chrzanów Nadleśnictwo Siewierz	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W Nadleśnictwie Chrzanów w 2007 roku wykonano zabiegi na powierzchni 160,7 ha o wartości 7142,8 PLN. W Nadleśnictwie Siewierz wykonano w roku 2006 zabiegi na kwotę 28,8 PLN na pow. 35,8 ha oraz w 2007 roku zabiegi na kwotę 56,5 tys. PLN na pow. 21,5 ha.

4.	Zabiegi prowadzone w lasach Wspólnoty Leśnej	Wspólnota Leśna w Sławkowie	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Na obszarze leśnym prowadzone są zabiegi hodowlane (trzebieże, czyszczenia, pielęgnacje) usuwające drzewa, wykonywane są również odnowienia sztuczne z udziałem gatunków liściastych zwiększających odporność drzewostanu na zanieczyszczenia.
Stały monitoring środowiska leśnego i ocena stopnia zagrożenia drzewostanów			
1.	Likwidacja dzikich wysypisk na terenach leśnych	Nadleśnictwo Siewierz	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W lasach podlegających Nadleśnictwu Siewierz usunięto porzucone odpady w ilości: 2006 r.-132 m ³ , 2007r. -130 m ³
2.	Kontrola występowania szkodnika brudnica mniszka	Nadleśnictwo Siewierz	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Kontrola występowania brudnicy mniszki pozwala na ocenę stopnia zagrożenia drzewostanów iglastych i mieszanych. Podstawą prognozy zagrożenia jest liczba samic zaobserwowanych na drzewach.
2.1	Kontrola występowania szkodnika sosny	Nadleśnictwo Siewierz	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Jesienne poszukiwania szkodników pierwotnych sosny służą do oceny stanu zagrożenia drzewostanów sosnowych przed szkodnikami typu : strzygonia choinówka, poproch cetyniak i siwiotek borowiec. Na terenie Sosnowca jest 5 powierzchni w obrębie których przeprowadza się takie kontrole.
Rekreacyjne zagospodarowanie i użytkowanie lasu			
1.	Utrzymanie ścieżki dydaktyczno-przyrodniczej	Nadleśnictwo Siewierz	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Jest to ścieżka w leśnictwie Maczki. Naprawy i remonty zdewastowanych tablic oraz wykoszenie ścieżki to prace których koszt wynosi 4000 zł rocznie.

Zadania prowadzone przez właścicieli lasów to zagospodarowanie lasu, ochrona lasu i użytkowania zasobów leśnych. W związku z tym prowadzone są prace polegające na odnowieniu drzewostanu, czyszczeniu wczesnym i późnym, trzebieżach wczesnych i późnych oraz zabezpieczenie chemiczne przed szkodnikami.

Bardzo ważne jest również monitorowanie środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, gromadzenie odpadów).

Nadleśnictwo Chrzanów w latach 2006-2007 prowadziło prace związane z gospodarką leśną, na terenach leśnych zlokalizowanych na obszarze miasta. Zabiegi czyszczeń wczesnych i późnych (pielęgnacja założonych upraw leśnych) zostały wykonane w miesiącach letnich, natomiast zabezpieczenie chemiczne upraw (ochrona upraw przed zgryzaniem przez zwierzynę płową) wykonano w październiku 2007 roku. Zgodnie z realizacją umów i potrzebą rynku lokalnego prowadzono cięcia użytkowania rębego i przedrębego.

W roku **2006** Nadleśnictwo Chrzanów wykonało wyłącznie zabiegi hodowlane, a w roku **2007** wykonało również zabiegi ochronne i zabiegi pozyskaniowe. Zabiegi hodowlane to głównie czyszczenia późne i wczesne, zabiegi ochronne to chemiczne zabezpieczenia przed zgryzaniem, a zabiegi pozyskaniowe to cięcia przygodne rębne, cięcia przygodne trzebieży późnej, cięcia przygodne trzebieży wczesnej i trzebież wczesna pozytywna.

Własność Wspólnoty Leśnej w Sławkowie obejmuje tereny położone w obrębie ewidencyjnym Maczki i wszelkie działania na tych terenach prowadzone są zgodnie z uproszczonym planem urządzenia lasu na lata 2005-2014, który został zatwierdzony Zarządzeniem nr 51/05 Wojewody Śląskiego z dn. 22.02.2005 r.

W latach 2006-2007 na obszarze leśnym prowadzone były zabiegi hodowlane (trzebieże, czyszczenia, pielęgnacje), usuwane były między innymi drzewa posuszowe i wywałowe. Wykonywane były również odnowienia sztuczne z udziałem gatunków liściastych zwiększających odporność drzewostanu na zanieczyszczenia oraz odnowienia naturalne na terenie rekultywowanym. Wszelkie zadania wykonywane są w celu powszechnej ochrony lasów, utrzymania trwałości lasów oraz powiększania zasobów leśnych.

Istotne znaczenie w ochronie lasów ma właściwe prowadzenie gospodarki leśnej.

4.8 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie kształtowania i ochrony miejskiego systemu obszarów chronionych

Ochrona przyrody w gminie to jedno z ważniejszych zadań Gminy, mająca na celu zachowanie na terenie miasta obszarów cennych przyrodniczo. W 2007 roku na zlecenie Urzędu Miejskiego w Sosnowcu powstało opracowanie p.t. „Aktualizacja waloryzacji przyrodniczej Sosnowca”. Celem opracowania było zaktualizowanie informacji dotyczących powierzchni przyrodniczo cennych, przedstawienia ich obecnych walorów przyrodniczych, uzasadnienie konieczności zachowania tych powierzchni w strukturze przestrzennej miasta

i zaleceń, które zapewnią realizację ich ochrony. Autorzy opracowania scharakteryzowali powierzchnie przyrodniczo cenne i zalecili formy ochrony wyróżnionych powierzchni.

Celem strategicznym dla miasta jest: „*Kształtowanie i ochrona miejskiego systemu obszarów chronionych*”. Jest on realizowany sukcesywnie poprzez szereg celów długoterminowych i kierunków działań przewidzianych w „*Programie...*”.

W perspektywie długoterminowej działania powinny się koncentrować na sukcesywnym obejmowaniu ochroną prawną terenów cennych przyrodniczo, zwiększeniu powierzchni terenów zielonych na terenie miasta oraz wzmocnieniu roli rekreacyjnej i turystycznej terenów zielonych.

Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań przedstawionych w *Programie ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004 – 2015* zaprezentowano w tabeli 4-8.

Tabela 4-8

Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań w zakresie ochrony miejskiego systemu obszarów chronionych

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Stan realizacji
<i>Sukcesywne obejmowanie ochroną prawną terenów cennych przyrodniczo</i>			
1.	Objęcie ochroną prawną i utrzymanie 5 terenów cennych przyrodniczo	Prezydent Miasta	Zadanie zrealizowano dla 1 powierzchni poprzez zapis w Planie Zagospodarowania Przestrzennego dla terenu w Zagórzu w rejonie ul. Lenartowicza (kompleks łąk wraz z zadrzewieniami).
2.	Obejmowanie ochroną prawną drzew	Prezydent Miasta Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Na mocy uchwały z 30 marca 2006 roku pięciu drzewom nadano status pomnika przyrody (wiąz szypułkowy przy ul. Dąbrowskiej w Porąbce, dąb szypułkowy przy ul. Obwodowej w Ostrowach Górniczych, jesion wyniosły przy ul. Dąbrowskiej w Porąbce oraz dwie lipy drobnolistne przy ul. Obwodowej w Ostrowach Górniczych).

2.	Obejmowanie ochroną prawną drzew	Prezydent Miasta Przedsiębiorcy	Wszystkie wymienione drzewa osiągnęły rozmiary drzew pomnikowych, m.in. obwód ich pni przekroczył 3 m. Na mocy uchwały z 27 września 2007 roku trzy drzewa pomnikowe utraciły status ochrony prawnej (trzy drzewa z gatunku topola późnaza). Obecnie na terenie Sosnowca rośnie 70 drzew, które posiadają status pomników przyrody.
Zwiększenie powierzchni terenów zielonych na terenie miasta			
1.	Wspieranie badań i prac rozwojowych z zakresu ochrony przyrody	Prezydent Miasta	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Na zlecenie Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa w 2006 roku wykonano trzy opracowania: „Koncepcja modernizacji Parku Tysiąclecia w Milowicach, „Koncepcja modernizacji Parku przy ul. Kresowej w Sosnowcu w kierunku parku dendrologicznego”, „Koncepcja rewaloryzacji parku zabytkowego przy Szpitalu nr 3 w Sosnowcu Zagórze.
2.	Zwiększanie powierzchni terenów zielonych	Prezydent Miasta	Zadanie realizowane w sposób ciągły. Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w ramach zadań związanych z ochroną środowiska realizował w latach 2006-2007 prace polegające na nasadzeniu drzew i krzewów oraz związaną z tym pielęgnacją. Na terenie miasta nasadzono: 40 000 sztuk krzewów liściastych, 1000 sztuk drzew liściastych, 900 sztuk drzew i krzewów liściastych, 900 sztuk pnączy, 4000 sztuk róż. Miejski Zakład Usług Komunalnych nadzorował zagospodarowanie zielenią placu zewnętrznego przy „Egzotarium” od strony parku. W roku 2006 wysadzono 130 000 roślin sezonowych, a w roku 2007 - 131 170 sztuk. Na terenie Parku Kazimierz wysadza się corocznie 20 000 szt. kwiatów. MZUK w 2007 r. wskazał i nadzorował miejsca nasadzeń (140 drzew i 17 000 szt. Krzewów). W decyzjach Prezydenta Miasta zezwalających na usunięcie drzew i krzewów nakłada się

2.	Zwiększanie powierzchni terenów zielonych	Prezydent Miasta	obowiązek nasadzeń zastępczych. Na terenie miasta sadzone są drzewa liściaste o obwodach nie mniejszych niż 12 cm oraz drzewa iglaste o wysokości 1,2 – 1,5 m. W ramach wymiany zadrzewienia topolowego każdorazowo za usunięcie topoli są sadzone inne drzewa w ilości nie mniejszej niż liczba usuwanych drzew.
Wzmocnienie roli rekreacyjnej i turystycznej terenów zielonych			
1.	Rekultywacja zwałowiska podpoziomowego przy zlikwidowanym szybie V w Sosnowcu	Spółka Restrukturyzacji Kopalń Oddział w Sosnowcu	Zadanie zrealizowane w 2006 roku. Wykonano rekultywację biologiczną i zagospodarowano obszar o pow. 14,4 ha uzyskując teren parkowo-rekreacyjny z alejkami rowerowymi i miejscami do wypoczynku
2.	Rekultywacja terenu przy ul. Granicznej w Czeladzi i Stalowej w Sosnowcu	Spółka Restrukturyzacji Kopalń Oddział w Sosnowcu	Zadanie zrealizowane w 2006 roku. Rekultywacja terenu, wytyczenie alejek, zagospodarowanie zielenią.

Środowisko przyrodnicze miasta Sosnowca jest bardzo zmienione przez przemysł, zabudowę i rezygnację z gospodarki rolnej. Prawidłowe kształtowanie przyrody ożywionej w strukturze przestrzennej miasta ma wpływ na warunki życia jego mieszkańców. Odgrywa również pozytywną rolę w zachowaniu i zwiększeniu bioróżnorodności w granicach miasta i w regionie. Ponieważ Sosnowiec nie posiada rozległej strefy podmiejskich agrocenoz (pola orne, łąki, pastwiska i ugory) i lasów oraz jest ściśle otoczony przez sąsiadujące miasta, bardzo ważne jest, aby w tych warunkach zachowywać nawet najmniejsze tereny przyrodniczo cenne. Takie działanie to jedna z podstawowych inwestycji na obszarze miasta. Można i trzeba połączyć inwestycje przemysłowe z inwestycjami na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

4.9 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony gleby i ziemi

Celem strategicznym dla miasta w zakresie ochrony gleb jest: „*Racjonalne wykorzystanie gleb wraz z ich ochroną i rekultywacją*”. Cel ten realizowany jest sukcesywnie poprzez szereg celów długoterminowych i kierunków działań przewidzianych w „*Programie...*”. W perspektywie długoterminowej działania powinny się koncentrować na zagospodarowaniu gleb w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej, ograniczaniu

czynników wpływających na degradację gleb oraz rekultywacji gleb i ziemi zdegradowanej. Ze względu na intensywną działalność gospodarczą istnieją miejsca na terenie miasta gdzie doszło do znacznej degradacji gleb w związku z tym ochrona gleb wraz z ich rekultywacją będzie w dalszym ciągu należała do zadań priorytetowych miasta w zakresie ochrony środowiska. Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań przedstawionych w *Programie ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004 – 2015* zaprezentowano w tabeli 4-9.

Tabela 4-9

Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań w zakresie ochrony gleb

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Stan realizacji
Ograniczenie czynników wpływających na degradację gleby			
1.	Prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi oraz coroczna aktualizacja rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenia standardów gleby lub ziemi	Prezydent Miasta Przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W 2006 roku zlecono wykonanie badań rozprzestrzeniania zanieczyszczeń gleby i ziemi dla terenu byłej KWK „Niwka-Modrzejów”. Badano rozprzestrzenianie zanieczyszczenia cynkiem wrejonie punktu pobrania MN-1. Nie określono powierzchni zanieczyszczonej, jedynie punktowe przekroczenie wartości dopuszczalnej cynku. W ramach monitoringu lokalnego monitoring prowadzi CTL Maczki – Bór Sp. z o. o.
2.	Przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych		Zadanie realizowane w sposób ciągły.
Rekultywacja gleb i ziemi zdegradowanej			
1.	Rekultywacja techniczna i biologiczna terenu po likwidacji zwałowiska nadpoziomowego przy ul. Stalowej	Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. Oddział w Sosnowcu	Zadanie zrealizowane. W 2006 roku wykonano rekultywację biologiczną – odtworzenie warunków glebowych (metodą bezglebową) przy pomocy masy Izoling doposażonej w nasiona roślin wielosezonowych oraz zagospodarowano teren zielenią.

Wiele czynników pochodzenia naturalnego i antropogenicznego przyczynia się do degradacji gleb. Największy wpływ na ten stan miały przekształcenia powierzchni terenu związane z przemysłem wydobywczym i przeróbczym węgla kamiennego, przemysłem hutniczym, energetycznym, budownictwem i komunikacją. Ze względu na zanikający przemysł wydobywczy i restrukturyzowany przemysł hutniczy stan gleb powinien ulegać poprawie. Bardzo duże zagrożenie stanowi jednak rozwijająca się komunikacja samochodowa.

W ramach państwowego monitoringu gleby i ziemi corocznie przeprowadzone są badania na wybranych terenach. Ocena jakości gleby i ziemi dokonywana jest w odniesieniu do obowiązujących standardów. W 2005 roku prowadzone w ramach państwowego monitoringu badania standardów jakości gleby i ziemi wykazały przekroczenie zanieczyszczeń cynku w jednym punkcie poboru prób. W związku z tym w roku 2006 zlecono przeprowadzenie badań rozprzestrzeniania zanieczyszczeń cynkiem (Zn) w rejonie punktu pobrania MN-1 znajdującego się na terenie obszaru zabudowanego byłej KWK „Niwka - Modrzejów” przy ul. Wojska Polskiego. Badania te zostały wykonane przez Polskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk o Ziemi. Wyniki badań potwierdziły jedynie punktowe przekroczenie wartości dopuszczalnej cynku, natomiast nie określono powierzchni zanieczyszczonej. Podwyższenie zawartości cynku jest związane ze składnikami mineralnymi żużli i odpadów pogórnich, użytych do podbudowy terenu w obszarze zakładu górniczego. Szczegółowe badania wokół przedmiotowego punktu nie wykazały podwyższenia zawartości innych metali ciężkich, wobec czego brak jest przesłanek do podjęcia prac związanych z rekultywacją tego terenu.

Zgodnie z Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca z 2006 r. dla obszaru Zagórze-Wschód” i w rejonie ul. Orłąt Lwowskich nakazuje się minimalizowanie przekształceń powierzchni ziemi i jej ochronę przed erozją poprzez właściwe zagospodarowanie i odprowadzanie wód opadowych, ustala się obowiązek ochrony warstwy próchnicznej gleby oraz jej selektywne zdejmowanie podczas prac ziemnych w celu późniejszego wykorzystania.

Działania podjęte w ramach racjonalnego wykorzystania gleb wraz z ich ochroną i rekultywacją należy kontynuować w latach następnych. Można również rozszerzyć te działania na inne organy i jednostki.

4.10 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony zasobów kopalin

Restrukturyzacja górnictwa oraz wyczerpywanie się zasobów na obszarze miasta Sosnowca to główne przyczyny zmian w przemyśle wydobywczym. Na terenie Sosnowca jedyną czynną kopalnią węgla kamiennego jest KWK „Kazimierz Juliusz” Sp. z o. o. Zasoby geologiczne bilansowe tej kopalni wg stanu na 31.12.2006 r. wynoszą 130 664 ton, (w tym zasoby w kat. A+B+C₁ – 118 199 ton, a w kat. C₂ - 12 465 ton. Zasoby przemysłowe kopalni wynosiły 11 294 ton. Wielkość wydobycia kopalni wyniosła 730 000 ton.

Zasoby geologiczne bilansowe kopalni wg stanu na 31.12.2007 r. wynoszą 128 927 ton, (w tym zasoby w kat. A+B+C₁ – 116 462 ton, a w kat. C₂ - 12 465 ton. Zasoby przemysłowe kopalni wynosiły 9 595 ton. Perspektywicznie w latach następnych do 2012 roku eksploatacja prowadzona będzie w podobny sposób kolejnymi ścianami zmechanizowanymi zawałowymi i podbierkami w szeregowym ciągu. Natomiast od 2013 roku eksploatacja prowadzona będzie tylko systemem podbierkowym z chodnika eksploatacyjnego kolejnymi podbierkami (pole E i C).

Dlatego też celem strategicznym dla miasta jest: „Efektywne wykorzystanie eksploatowanych złóż, ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych”. Cel ten realizowany jest sukcesywnie poprzez szereg celów długoterminowych i kierunków działań przewidzianych w „Programie...”.

W perspektywie długoterminowej działania powinny się koncentrować na poszukiwaniu substytutów kopalin, zmniejszeniu wskaźników zużycia surowców mineralnych na jednostkę produkcji i jednostką PKB oraz minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko przy eksploatacji kopalin. Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań przedstawionych w *Programie ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004 – 2015* zaprezentowano w tabeli 4-10.

Tabela 4-10

Stan realizacji celów długoterminowych i kierunków działań w zakresie ochrony zasobów kopalin

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Stan realizacji
Rekultywacja lub rewitalizacja terenów dawnych wyrobisk górniczych			
1.	Rekultywacja terenów dawnych wyrobisk górniczych	CTL Maczki-Bór	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W 2006 roku prowadzono rekultywację pola Bór Wschód w obszarze CTL Maczki-Bór Sp. z o. o. w kierunku rekreacyjno wypoczynkowym

2.	Rewitalizacja terenów po byłej KWK Sosnowiec	Prezydent Miasta	Zadanie realizowane w sposób ciągły. W 2006 usunięto szkody wyrządzone w środowisku naturalnym wywołane zalaniem terenów pokopalnianych dużą ilością wód w kwietniu 2006 r. W latach 2006 - 2007 przeprowadzono rewitalizację, której zadaniem było przywrócenie użyteczności gospodarczej zdegradowanym terenom po byłej KWK „Sosnowiec”
<i>Egzekwowanie zasad i norm prawnych, zgodnie z Prawem geologicznym i górnictwem</i>			
1.	Wydawanie decyzji zatwierdzających projekty prac geologicznych	Prezydent Miasta	Zadanie zrealizowane w sposób ciągły. W 2006 roku wydano 6 decyzji zatwierdzających projekty prac geologicznych i przyjęto 9 dokumentacji geologicznych. W roku 2007 wydano 7 decyzji i przyjęto 9 dokumentacji geologicznych.
2.	Uzgodnienia związane z terenami zagrożonymi osuwaniem	Prezydent Miasta	Zadanie zrealizowane w sposób ciągły. Istnieje obowiązek uzgadniania: projektów miejscowego planu zagospodarowania, decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu powiatowym i gminnym, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. W roku 2006 rozpatrzono 637 wniosków, a w roku 2007 688 wniosków.

Ze względu na procesy restrukturyzacji górnictwa oraz wyczerpywanie się zasobów węgla Sosnowiec nie jest już znaczącym ośrodkiem wydobywania węgla kamiennego. Jedyną kopalnia „Kazimierz-Juliusz w dalszym ciągu wydobywa węgiel, jednak jej zasoby bilansowe ulegają obniżeniu, dlatego tak istotne jest efektywne wykorzystywanie eksploatowanych złóż. Wszystkie pozostałe udokumentowane złoża na terenie miasta Sosnowca mają zasoby pozabilansowe i zaniechano ich eksploatacji.

Na obszarze Sosnowca działa jeszcze odkrywkowa kopalnia piasku podsadzowego Maczki-Bór. Działalność CTL Maczki-Bór polega na wydobyciu i przetwórstwie piasku kwarcowego dla celów podsadzki hydraulicznej wyrobisk kopalń węgla kamiennego, do produkcji betonu towarowego, do produkcji zapraw budowlanych oraz budownictwa drogowego i robót inżynierskich. Według stanu na 31.12.2006 r. złoża to posiada udokumentowane zasoby geologiczne: dla złoża „Bór Wschód” w ilości 5 327 tys. m³ oraz

zasoby przemysłowe w ilości 4 024 tys. m³, a wydobyć wynosi 712 tys. m³. Dla złoża „Bór-Zachód” udokumentowane zasoby geologiczne wynoszą 4 196 tys. m³, zasoby przemysłowe 1 391 tys. m³, oraz wydobyć 155 tys. m³. Według stanu na 31.12.2007 r. złoża to posiada udokumentowane zasoby geologiczne: dla złoża „Bór Wschód” w ilości 6534 tys. m³ oraz zasoby przemysłowe w ilości 6 095 tys. m³, a wydobyć wynosi 1 105 tys. m³. Dla złoża „Bór-Zachód” udokumentowane zasoby geologiczne wynoszą 4 029 tys. m³, zasoby przemysłowe 2 070 tys. m³, oraz wydobyć 167 tys. m³.

Na obszarze miasta znajdują się również złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej eksploatowane przez Cegielnię Sosnowiec, Miedary Sp. z o. o. Kopalinę stanowią zwietrzałe iłolupki karbońskie. W roku 2006 geologiczne zasoby bilansowe tych surowców wynosiły 158 tys. m³ zasoby przemysłowe 158 tys. m³, wydobyć wynosiło 2 tys. m³. W roku 2007 stan zagospodarowania złoża określono jako złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo. Zasoby geologiczne bilansowe na rok 2007 wynosiły 158 tys. m³ zasoby przemysłowe 112 tys. m³ a wydobyć wyniosło 1 tys. m³.

4.11 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie rekultywacji terenów przemysłowych

Działania w zakresie rekultywacji terenów przemysłowych w perspektywie długoterminowej powinny się koncentrować na: tworzeniu warunków dla ich zagospodarowania oraz rewitalizacji. Aktualnie działania miasta skierowane są na sukcesywne zagospodarowanie terenów poprzemysłowych poprzez zwiększanie wykorzystania zrewitalizowanych terenów poprzemysłowych i dostosowanie do nowych funkcji. W „Programie...” przedstawiono wykaz terenów przeznaczonych do rekultywacji na terenie miasta Sosnowca. Do roku 2005 zostały zrehabilitowane 2 tereny tj.: osadnik wód dołowych oraz osadniki mułów KWK „Niwka-Modrzejów” w Sosnowcu przy ul. Mikołajczyka, natomiast teren osadników wód dołowych byłej KWK „Porąbka – Klimontów” (staw pocegielniany) w Zagórzu został przekazany osobom fizycznym, które zagospodarują teren we własnym zakresie. Wykaz terenów wraz z informacją o podjętych działaniach w latach 2006-2007 przedstawiono w tabeli 4-11, natomiast stan realizacji kierunków działań przedstawionych w *Programie ochrony środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004 – 2015* zaprezentowano w tabeli 4-12.

Tabela 4-11

Wykaz terenów wraz z informacją o podjętych działaniach

Lp.	Lokalizacja	Kierunek rekultywacji	Powierzchnia (ha)	Podjęte działania	Uwagi
1a.	CTL „Maczki-Bór” – Bór Wschód	rekreacyjno-wypoczynkowy	160,32	W trakcie rekultywacji, w ramach prac wykorzystano ok. 1,5 mln Mg odpadów, głównie pogórnich, natomiast w 2007 r. ok. 3 mln Mg odpadów (przygotowanie podłoża pod budowę zbiornika)	-
1b	CTL „Maczki-Bór” –Bór Zachód	przemysłowy	200,0	Wypełnienie w 98,71% (łącznie 197,42 ha), trwa zagospodarowanie terenu w kierunku przemysłowym. W 2006 roku zrehabilitowano technicznie 4,58 ha, natomiast w 2007 r. nie była prowadzona rekultywacja.	-
2.	Byłe składowisko nadpoziomowe przy ulicy Granicznej w Czeladzi i ul. Stalowej w Sosnowcu	Dla miasta Sosnowiec – zgodnie ze „Studium uwarunkowań...” jako: „ <i>adaptacja stanu istniejącego z możliwymi przekształceniami bez kolizji z funkcjami terenów sąsiednich i otaczających oraz zgodnie z przyjętymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego</i> ” <i>I parkowo-leśny dla miasta Czeladzi</i>	12,01	W 2006 r. (etap II)– wykonano na powierzchni 5,01 ha, w tym na terenie miasta Sosnowiec – 2,4 ha i na terenie miasta Czeladzi – 2,61 ha) rekultywację biologiczną – odtworzenie warunków glebowych (metodą bezglebową) przy pomocy masy Izoling doposażonej w nasiona roślin zielnych wielosezonowych + zagospodarowanie terenu zielenią zgodnie z zatwierdzonym „Aneks do projektu...”	-
3.	Zwałowisko podpoziomowe przy zlikwidowanym szybie V w Sosnowcu	Zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sosnowiec” jako: „ <i>nowe tereny zieleni miejskiej</i> ”	14,4	Wykonana rekultywacja techniczna na całej powierzchni. W 2006 r. wykonano rekultywację biologiczną – zagospodarowano obszar uzyskując teren parkowo-rekreacyjny z alejkami, ścieżkami rowerowymi i miejscami do wypoczynku.	-
4.	Osadnik szlamu przy ulicy Zaruskiego w Sosnowcu	Obszar osadnika planuje się objąć ochroną przyrodniczą w formie <i>użytku ekologicznego</i>	3,88	W 2005 r. oczyszczono teren z odpadów komunalnych i zabezpieczono przed dalszym ich składowaniem, wykonano zagospodarowanie skarp	-

Lp.	Lokalizacja	Kierunek rekultywacji	Powierzchnia (ha)	Podjęte działania	Uwagi
5.	Teren zwałowiska i osadników szlamu i Rowie Mortimerowskim w Sosnowcu	Dla części wschodniej terenu obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – teren o funkcji produkcyjno-usługowej, dla zachodniej części : „adaptacja stanu istniejącego ...” teren przyległy od strony wschodniej: „obszar chronionego krajobrazu”	34,23 ha	W latach 2006 – 2007 wykonano rekultywację techniczną i biologiczną na powierzchni 32,23 ha. W 2006 r. wykonano regulację Rowu Mortimerowskiego oraz rekultywację techniczną i biologiczną całego obszaru zgodnie z zatwierdzonym „Projektem rekultywacji...”	-
6.	Teren przemysłowy Mortimer III w Sosnowcu	-	2,4 ha	-	Naturalna sukcesja przyrodnicza - teren zarośnięty trawą i zadrzewiony położony w kompleksie leśnym
7.	KWK „Kazimierz_Juli usz”, przy ulicy Juliuszowskiej	kierunek leśny	14,9 ha, zrekwetywowana – 4,8 ha	W 2006r. kontynuowano rozpoczętą w poprzednich latach niwelację techniczną przy pomocy własnej skały płonnej	W 2006 zrekwetywowano 2,6 ha
8.	Rekultywacja terenu w rejonie ulicy Mikołajczyka i Wojska Polskiego (teren za cmentarzem komunalnym)	zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego w Sosnowcu		Nie przeprowadzono robót rekultywacyjnych. Wykonano prace w zakresie likwidacji „dzikich wysypisk”	-
9.	Składowisko odpadów pogórnich Marian-Wschód	-	15,9	W 2007 r. wykonano rekultywację techniczną na powierzchni 22 ha łącznie, w tym w granicach miasta Sosnowca – 9,8 ha.	-
10.	Składowisko odpadów ponutralizacyjnych Fabryka Silników Elektrycznych Małej Mocy S.A. w upadłości „Silma”	-	700 m ²	nie zamknięte, niezrekultywowane,*	-

Źródło: SRK Spółka Restrukturyzacyjna Kopalń S.A. w Sosnowcu, Urząd Miejski w Sosnowcu

* zobowiązany do zamknięcia Syndyk Masy Upadłościowej Fabryki Silników Małej Mocy „SILMA” S. A w upadłości dnia 05.08.2004 roku sprzedał nieruchomość, na której zlokalizowane jest składowisko odpadów firmie SAJT DEVELOPMENT Sp. z o.o. z siedzibą w Sosnowcu, która dokonała podziału działek i aktem notarialnym Rep. A Nr 1192/2006 z dnia 06.03.2006 r. sprzedała Przedsiębiorstwu Wielobranżowemu „ENMECH” Sp. z o.o. z siedzibą w Sosnowcu prawo wieczystego użytkowania działki położonej w Sosnowcu, na której znajduje się składowisko odpadów pogalwanicznych. Właściciel terenu nie podjął działań mających na celu zamknięcie i zrekultywowanie lub zlikwidowanie składowiska.

Tabela 4-12

Stan realizacji kierunków działań w zakresie terenów przemysłowych

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Stan realizacji
1.	Sukcesywne zagospodarowywanie terenów przemysłowych	Prezydent Miasta Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.	Zadanie realizowane w sposób ciągły.
1.1.	Rekultywacja terenów po byłej KWK „Porąbka-Klimontów w rejonie Strefy Aktywności Gospodarczej przebudowa ul. Lenartowicza, zadanie 1	Prezydent Miasta	Zadanie zrealizowane. W latach 2006 (czerwiec)-2007 (kwiecień): likwidacja szkód górniczych, skanalizowanie drogi oraz redukcja hałasu
1.2	Rekultywacja techniczna w rejonie wychodni pokładów 405, 407 i 408 byłej KWK „Niwka- Modrzejów”	Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.	Zadanie zrealizowane. W latach 2006- kwiecień 2007 na obszarze 4 ha
1.3	Rewitalizacja terenów po byłej KWK Sosnowiec – etap III – budowa infrastruktury technicznej sieci wodno-kanalizacyjnej, rekultywacja centralnej części terenu o pow. 4,95 ha byłej KWK Sosnowiec	Prezydent Miasta	Zadanie zrealizowane. W 2006 r. (maj-październik): przygotowanie techniczne terenu o powierzchni 4,95 ha dla realizacji przyszłych inwestycji tj. dróg wewnętrznych wraz z infrastrukturą techniczną na terenach byłej KWK „Sosnowiec”, usunięcie szkód wyrządzonych w środowisku naturalnym wywołane zalaniem terenów pokopanych dużą ilością wód w kwietniu 2006 r.
1.4	Rewitalizacja terenów po byłej KWK Sosnowiec – etap II – drogi wewnętrzne oraz etap III – budowa infrastruktury technicznej sieci wodno-kanalizacyjnej,	Prezydent Miasta	Zadanie zrealizowane. W 2006 r. (wrzesień-październik): przywrócenie użyteczności gospodarczej zdegradowanym terenom po byłej KWK „Sosnowiec”
1.5	Rewitalizacja terenów po byłej KWK Sosnowiec – etap III – budowa infrastruktury technicznej sieci wodno-kanalizacyjnej, rekultywacja centralnej części terenu o pow. 4,95 ha byłej KWK Sosnowiec	Prezydent Miasta	Zadanie zrealizowane. W latach 2006 (październik) – 2007 (sierpień): przywrócenie użyteczności gospodarczej zdegradowanym terenom po byłej KWK „Sosnowiec”
1.6	Zlikwidowanie zapadliska w rejonie ul. Kopalnianej w Sosnowcu	Prezydent Miasta	Zadanie zrealizowane w grudniu 2006 r.
1.7	Zlikwidowanie zapadlisk przy ul. Kalinowej	Sosnowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa	Zadanie zrealizowane we wrześniu 2006 r.

W wyniku przeprowadzonej analizy, działania w zakresie zagospodarowania i rewitalizacji terenów przemysłowych przebiegają sukcesywnie.

4.12 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii

Zadania zapisane w zakresie zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii są zgodne z zapisami Polityki Ekologicznej Państwa. Jednak w głównej mierze dotyczą one sektora gospodarczego oraz jednostek użyteczności publicznej. Realizacja zadań w wymienionym sektorze uzależniona jest od świadomości ekologicznej producentów oraz od możliwości finansowych.

Racjonalizacja użytkowania wody produkcyjnej i konsumpcyjnej to cel długoterminowy realizowany sukcesywnie zarówno przez zakłady produkcyjne jak i przez prywatnych odbiorców. W Sosnowcu prowadzona jest modernizacja sieci wodociągowych w celu zmniejszenia strat wody w systemach przesyłowych, zakłady produkcyjne wprowadzają zamknięte obiegi wody i wodooszczędne technologie produkcji, a także wspiera się działania mające na celu zmniejszenie zużycia wody w gospodarstwach domowych.

Automotive Lighting Polska Sp. z o. o. w latach 2006-2007 podjął zadania zmniejszające zużycie wody o ok. 1000 m³ na miesiąc (wymiana rurociągu) oraz o 600 m³ na rok (zakup filtrów automatycznych). Likwidując betonowe zbiorniki i zastępując je stalowymi zakład ten zmniejszył straty wody wynikające z nieszczelności zbiorników. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 5 w Sosnowcu zainstalował systemy pomiarowe zużycia wody umożliwiając oszczędne gospodarowanie wodą. „CEGIELNIE” w Sosnowcu instalując obieg zamknięty wody technologicznej do produkcji cegły zmniejszyły zużycie wody z sieci miejskiej o 30 %.

Przebudowa sieci wodociągowej oraz remonty sieci prowadzone na terenie miasta przez RPWiK S.A. Sosnowiec znacznie ograniczyły zbędne zużycie zasobów wodnych, zmniejszyły straty wody i poprawiły jej jakość.

Osiągnięcie celów długoterminowych określonych w Prawie energetycznym w zakresie zmniejszenia zużycia energii związane jest z sukcesywnym wprowadzaniem założeń polityki energetycznej państwa. Powściągliwość w jej używaniu jest dzisiaj konieczna ze względu na rosnące ceny energii, bezpieczeństwo energetyczne, ochronę środowiska naturalnego oraz potrzebę poprawy konkurencyjności gospodarki. Wciąż jeszcze

w naszych zakładach najważniejsze jest utrzymanie produkcji, a więc zapewnienie ciągłości dostaw energii, a nie efektywne jej wykorzystanie.

Wbrew powszechnemu przekonaniu, największym konsumentem energii w Sosnowcu nie jest wcale przemysł lecz odbiorcy indywidualni. Mieszkańcy miasta poprzez racjonalne zachowania i właściwe użytkowanie odbiorników energii mogą znacznie zmniejszyć zużycie energii w swoich domach. Rezygnując z funkcji czuwania domowej elektroniki, zużyjemy nawet do 50 proc. energii mniej. Decydujący wpływ na ograniczenie ogólnego zużycia energii mają działania w zakresie restrukturyzacji i modernizacji gospodarki oraz wzrost świadomości społeczeństwa.

Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach w latach 2006-2007 przeprowadził prace związane ze zmniejszeniem zużycia energii:

- modernizacja wymienników ciepła w budynku Domu Studenta przy ul. Ostrogórskiej 30 i montaż nowych pomp o mniejszym poborze energii elektrycznej,
- remont pomieszczeń Zakładu Kosmetologii i Katedry i Zakładu Mikrobiologii związany z wymianą starych energochłonnych urządzeń na nowe energooszczędne,
- Wymiana oświetlenia w budynku przy ul. Jagiellońskiej na nowe o zmniejszonym poborze energii

W zakresie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych stwierdzono, że zadanie to jest realizowane sukcesywnie. Na terenie miasta od 2001 roku na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (na dwóch kwaterach) zainstalowana jest instalacja do odzysku biogazu, który jest wykorzystywany do produkcji energii elektrycznej i ciepłej. W 2007 roku MZBM-TBS Sp. z o.o. wykonała instalację solarną w budynku MZBM-TBS Sp. z o.o. przy ul. Korczaka. W 2008 roku (sierpień – listopad) przeprowadzono modernizację przygotowania ciepłej wody użytkowej w oparciu o zastosowanie systemu solarnego dla DPS nr 1 przy ul. G.Andersa 11b i dla DPS nr 2 przy ul. Jagiellońskiej 2.

4.13 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców gminy

Na terenie gminy Sosnowiec od lat prowadzona jest edukacja ekologiczna w szkołach i przedszkolach. Społeczeństwo jest informowane na bieżąco o stanie środowiska w gminie i o działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony, między innymi w prasie lokalnej oraz na stronie internetowej. Na łamach "Wiadomości Zagłębia" cyklicznie ukazuje się kolumna "Eko - Wiadomości" poświęcona problematyce ekologicznej, ochronie dziedzictwa

przyrodniczego Zagłębia Dąbrowskiego. Kolumna "Eko - Wiadomości" przygotowywana jest we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

W ramach realizacji zadania dotyczącego kultury ekologicznej przeznaczone zostały środki finansowe z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Realizując to zadanie Gmina prowadziła aktywne formy edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży. Przeprowadzono liczne konkursy, imprezy z okazji „Dni Ziemi”, Zakupiono lub dofinansowano zakup nagród dla uczestników konkursów. Wspierano również finansowo i merytorycznie działania z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej w szkołach (zakup materiałów dydaktycznych i oprawa plastyczna wystawy „Z przyrodą na ty. Dzikie ptactwo wokół nas”, zakup zestawu odczynników do badania stanu środowiska „Walizka Eko – badaczka, dofinansowanie programu edukacji ekologiczno – regionalnej „Świat wokół nas” oraz cyklu imprez ekologicznych: warsztaty, konkursy, wystawy).

Władze miasta współdziałają również z przedstawicielami środowisk naukowych, zakładami pracy i pozarządowymi organizacjami w celu wykorzystania różnych form edukacji ekologicznej (rozszerzenie dotychczas istniejącej ekspozycji muzealnej oraz wdrożenie wieloletniego programu edukacji ekologicznej przez Uniwersytet Śląski w Katowicach w Muzeum Wydziału Nauk o Ziemi w Sosnowcu, udział Sosnowca w „Raporcie Ekologicznym Śląsk 2006” wydanym przez tygodnik regionalny „Goniec Górnośląski”, dofinansowanie wydania albumu „Kraina Białej Przemszy przez Stowarzyszenie „Szansa Białej Przemszy”).

Świadomość ekologiczna społeczeństwa w dużym stopniu wpływa na stan środowiska, dlatego tak ważnym celem strategicznym jest kontynuowanie tych zadań i dbałość o wykształcenie wśród mieszkańców nawyków kultury ekologicznej oraz poczucia odpowiedzialności za jakość środowiska.

5. Stan realizacji harmonogramu rzeczowo – finansowego w zakresie celów i działań wyznaczonych w programie ochrony środowiska dla gminy miasta Sosnowiec na lata 2004-2010

W *Programie ochrony środowiska ...* określono, nakłady na realizację celów i działań w przedziale lat 2004-2015, które będą wynosić 573 971 tys. PLN. Największe nakłady przewidziano w sektorach:

- jakość wód i stosunki wodne (228 032 tys. PLN),

- powietrze atmosferyczne (138 168 tys. PLN),
- gospodarka odpadami (122 900 tys. PLN)

jako sektory priorytetowe do realizacji na terenie miasta. Stan realizacji harmonogramu rzeczowo – finansowego w zakresie celów i kierunków działań przedstawiono w załączniku 1 w oparciu o informacje przekazaną przez Urząd Miejski w Sosnowcu oraz w załączniku 2 w oparciu o informacje uzyskane z sektora gospodarczego.

6. Analiza wydatków inwestycyjnych poniesionych na ochronę środowiska

6.1 Nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska na terenie Miasta Sosnowca w latach 2006-2007 przedstawiono wg informacji zawartych w Głównym Urzędzie Statystycznym - Bank Danych Regionalnych. Nakłady te wynoszą odpowiednio w latach

- w roku 2006 – 5 486,1 tys. zł,
- w roku 2007 – 642,5 tys. zł,

Strukturę nakładów inwestycyjnych poniesionych na ochronę środowiska przedstawiono w tabeli 6-1.

Tabela 6-1

Struktura nakładów inwestycyjnych poniesionych na ochronę środowiska w mieście Sosnowcu wg GUS

Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska według kierunków inwestowania	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska [tys. zł]*	
	2006	2007
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej wg kierunków inwestowania		
Ogółem	8 727,5	6 350,6
Ujęcia i doprowadzenie wody	1 071,0	608,4
Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	7 656,5	5 719,9
Zbiorniki wodne	0	0
Regulacja i zabudowa rzek i potoków	0	22,3
Obwałowania przeciwpowodziowe	0	0
Stacje pomp na zawałach i obszarach depresyjnych	0	0
Gospodarka ściekowa i ochrona wód		
Ogółem	55 085,1	66 408,6
Sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki	40 891,6	48 331,1
Sieć kanalizacyjna odprowadzająca wody opadowe	5 770,0	4 717,6
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych	0	0
Oczyszczalnie ścieków komunalnych	6 919,8	13 359,9
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu		
Ogółem	107 846,9	1 821,0
Zapobieganie zanieczyszczeniom razem	107 846,9	1 821,0
Zapobieganie zanieczyszczeniom nowe techniki	107 846,9	1 821,0

Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska według kierunków inwestowania	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska [tys. zł]*	
	2006	2007
i technologie spalania paliw		
Zapobieganie zanieczyszczeniom modernizacja kotłowni i ciepłownictwa	107 846,9	1 821,0
Zmniejszenie hałasu i wibracji		
Ogółem	154,0	0
Gospodarka odpadami		
Gospodarka odpadami ogółem	802,2	3 429,9
Zbieranie odpadów i ich transport	802,2	34,0
Zbieranie odpadów komunalnych i ich transport	700,0	-
Recykling i wykorzystanie odpadów	-	186,6
Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleby, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	-	192,5
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska		
Oszczędzanie energii	801,2	-
Razem	173 416,9	78 003,5

* dane Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny

Jak wynika z powyższej tabeli, w 2006 roku największe nakłady finansowe przeznaczane były na ochronę powietrza oraz na gospodarkę ściekową i ochronę wód, natomiast w roku 2007 na gospodarkę ściekową i ochronę wód oraz na gospodarkę odpadami. Zadania z zakresu gospodarki wodnej i gospodarki ściekowej oraz gospodarki odpadami są zadaniami priorytetowymi na terenie miasta. Głównymi zadaniami realizowanymi na terenie Miasta Sosnowca są działania w zakresie dwóch projektów, z których jeden dotyczy gospodarki wodno-ściekowej a drugi budowy kompleksowego systemu gospodarki odpadami.

6.2 Sprawozdanie z gospodarowania Powiatowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za lata 2006 – 2007

Inwestycje z zakresu ochrony środowiska są finansowane m.in. ze źródeł publicznych – fundusze ekologiczne. Fundusze ekologiczne służą finansowaniu przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. nr 25, poz. 150.). Art. 407 tej ustawy stanowi, iż:

Środki powiatowych funduszy przeznacza się na:

- wspomaganie działalności, o której mowa w art. 406 ust. 1 pkt 1-11;
- prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy;

- inne zadania ustalone przez radę powiatu, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Działania podejmowane przez Miasto Sosnowiec w zakresie ochrony środowiska finansowane są w niewielkiej części ze środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (tabela 6-2).

Tabela 6-2

Wydatki Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Lata	Stan funduszu na początku okresu sprawozdawczego [PLN]	Wydatki [PLN]				
		wydatki razem	w tym:			
			gospodarka ściekowa i ochrona wód	ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	gospodarka odpadami	pozostałe
2006	466 030	76 208	0	0	76 208	0
2007	818 848	424 705	0	10 000	414 705	0

Źródło: Sprawozdanie z gospodarowania powiatowym funduszem ochrony środowiska i gospodarki wodnej za lata 2006-2007 (OŚ-4p)

Jak wynika z przedstawionej tabeli zgromadzone środki zostały wydatkowane w latach 2006 - 2007 głównie na wspieranie działań w zakresie gospodarki odpadami. Szczegółową charakterystykę wydatków przeznaczonych na realizację zadań w zakresie ochrony środowiska z PFOŚiGW na terenie miasta Sosnowca w latach 2006-2007 przedstawiono w tabeli 6-3.

Tabela 6-3

Wydatki przeznaczone na realizację zadań w zakresie ochrony środowiska z PFOŚiGW na terenie miasta Sosnowca w latach 2006-2007

Lp.	Nazwa zadania	Kwota [PLN]
2006 rok		
1.	Demontaż płyt azbestowych z dachu budynku przy ul. Spadochroniarzy 7 w Sosnowcu przez Miejski zakład Zasobów Lokalowych Zakład Budżetowy w Sosnowcu	23 330,00
2.	Demontaż i utylizacja płyt azbestowo-betonowych płaskich typu Acekol z filarków międzyokiennych w budynku Szkoły Podstawowej Nr 42 w Sosnowcu ul. Prusa 253a przez Wydział Edukacji	18 777,38
3.	Usunięcie płyt azbestowych z elewacji budynku Szkoły Podstawowej Nr 5 przy ul. Monte Cassino 46 przez Wydział Edukacji	28 996,96

Lp.	Nazwa zadania	Kwota [PLN]
4.	Likwidacja przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Siewierz dzikich wysypisk odpadów zlokalizowanych na terenach leśnych	4 000,00
5.	Dofinansowanie kosztów transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych dla osób fizycznych, posiadających tytuł prawny do budynków zawierających wyroby azbestowe, zlokalizowanych na terenie gminy Sosnowiec	1 104,24
2007 rok		
1.	Realizacja projektu „Wyznaczenie dla Sosnowca poziomu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego respirabilnymi włóknami azbestu” przez Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu	10 000,00
2.	Likwidacja przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Siewierz dzikich wysypisk odpadów zlokalizowanych na terenach leśnych będących pod zarządem Nadleśnictwa Siewierz	5 000,00
3.	Dofinansowanie kosztów transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych dla osób fizycznych, posiadających tytuł prawny do budynków zawierających wyroby azbestowe, zlokalizowanych na terenie gminy Sosnowiec	2 793,00
4.	Zakup kruszarki gruzu betonowego i asfaltobetonowego z rozbiórki i remontów dróg” dla Miejskiego Zakładu Ulic i Mostów	187 880,00
5.	Zakup zamiatarki chodnikowo-drogowej do mechanicznego oczyszczania dróg, ulic, placów i terenów otwartych” przez Miejski Zakład Ulic i Mostów	154 822,00
6.	Miejski Zakład Zasobów Lokalowych „Remont dachu budynku mieszkalnego – ul. Naftowa 25/1” utylizacja azbestu	15 729,00
7.	Miejski Zakład Zasobów Lokalowych „Remont dachu budynku mieszkalnego – ul. Spadochroniarzy 4” utylizacja azbestu	16 718,32
8.	Miejski Zakład Zasobów Lokalowych „Remont dachu budynku mieszkalnego – ul. Czołgistów 4” utylizacja azbestu	15 043,98
9.	Miejski Zakład Zasobów Lokalowych „Remont dachu budynku mieszkalnego – ul. Piłsudskiego 2 - Teatralna 1” utylizacja azbestu	16 718,32
Razem lata 2006-2007		500 913,20

Źródło: Urząd Miejski w Sosnowcu (Sprawozdanie z realizacji PFOSiGW)

6.3 Sprawozdanie z gospodarowania Gminnym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za lata 2006 – 2007

Inwestycje z zakresu ochrony środowiska są finansowane m.in. ze źródeł publicznych – fundusze ekologiczne. Fundusze ekologiczne służą finansowaniu przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. nr 25, poz. 150.).

Działania podejmowane przez Miasto Sosnowiec w zakresie ochrony środowiska finansowane są ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (tabela 6-4).

Tabela 6-4

Wydatki Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Lata	Stan funduszu na początku okresu sprawozdawczego [PLN]	Wydatki [PLN]				
		wydatki razem	w tym:			
			gospodarka ściekowa i ochrona wód	ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	gospodarka odpadami	pozostałe
2006	1 938 063	749 267	73 572	223 756	12 387	439 542
2007	3 682 179	1 457 216	20 000	783 255	0	653 961

Źródło: Sprawozdanie z gospodarowania gminnym funduszem ochrony środowiska i gospodarki wodnej za lata 2006-2007 (OŚ-4g)

Jak wynika z przedstawionej tabeli zgromadzone środki zostały wydatkowane w 2006 roku na pozostałe zadania związane z ochroną środowiska, w tym m.in.: modernizacja ogrzewania przez osoby fizyczne, wydatki związane z działaniami Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa (ponad 59% wszystkich wydatków), natomiast w 2007 roku ok. 99% środków wydatkowane zostało na ochronę powietrza (ok. 54% wydatków ogółem) oraz pozostałe inwestycje związane z ochroną środowiska. Środki finansowe znajdujące się w dyspozycji GFOŚiGW pochodzą głównie z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska.

Szczegółową charakterystykę wydatków przeznaczonych na realizację zadań w zakresie ochrony środowiska z GFOŚiGW na terenie miasta Sosnowca w latach 2006-2007 przedstawiono w tabeli 6-5.

Tabela 6-5

Wydatki przeznaczone na realizację zadań w zakresie ochrony środowiska z GFOŚiGW na terenie miasta Sosnowca w latach 2006-2007

Lp.	Nazwa zadania	Kwota [PLN]
2006 rok		
1.	Wyjazdy śródroczne uczniów klas trzecich szkół podstawowych na tzw. „zielone szkoły” (50 zł/ucznia)	73 300,00
2.	Przyznanie środków na wydatki związane z zadaniami Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa, w tym na badania gleb, pomiary hałasu, druk materiałów związanych z organizacją imprez ekologicznych itp.	74 097,25
3.	Zakup materiałów dydaktycznych i oprawa plastyczna wystawy „Z przyrodą na Ty. Dzikie ptactwo wokół nas” dla Muzeum	2 000,00
4.	Dofinansowanie programu edukacji ekologiczno-regionalnej Świat wokół nas”, „Szkolnego Klubu Przyrody” w Szkole podstawowej nr 18 przy ul. Przyjaciół Żołnierza 1 w Sosnowcu	700,00
5.	Dofinansowanie imprez z okazji „Dni Ziemi” pod hasłem „pokłoń się ziemi” organizowanych przez Zespół Szkół Technicznych i Licealnych w Sosnowcu przy ul. Kilińskiego 31	690,67
6.	Dofinansowanie VII Międzygimnazjalnego Konkursu Młodych Ekologów organizowanego przez Gimnazjum Nr 3 Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 10 ul. Czołgistów 12 w Sosnowcu	500,0
7.	Dofinansowanie organizacji imprez z okazji XIV „Dni Ziemi” – warsztaty, konkursy, wystawy przez Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 9 – Szkołę Podstawową Nr 13 w Sosnowcu przy ul. Jedności 7	498,71
8.	Zakup zestawu odczynników do badania stanu środowiska „Walizka Eko-badacza” przez Gimnazjum Nr 6 im. Jana Kochanowskiego przy ul. Krasickiego 1	585,00
9.	Zakup nagród dla uczniów biorących udział w konkursach organizowanych z okazji „dni Ziemi 2006” przez Zespół Szkół Elektronicznych i Informatycznych ul. Jagiellońska 13	700,00
10.	Zakup nagród dla uczestników Międzyszkolnego Konkursu Przyrodniczego organizowanego przez Szkołę Podstawową Nr 9 im. M. Konopnickiej przy ul. Braci Mieroszewskich 54	699,90
11.	Zakup nagród dla uczestników Międzyszkolnego turnieju Ekologicznego dla klas trzecich szkół podstawowych „Bieg po zieloną gałązkę” organizowanego przez Szkołę Podstawową Nr 29 im. W. Broniewskiego przy ul. Zagłębiowskiej 25	447,00
12.	Zakup nagród dla zwycięzców konkursu przyrodniczego dla gimnazjalistów miasta Sosnowca „Młody przyrodnik” przez Zespół Szkół Ogólnokształcących im. St. Staszica przy Placu Zillingera 1 w Sosnowcu	676,00

Lp.	Nazwa zadania	Kwota [PLN]
13.	Zakup maskotek, książek, materiałów plastycznych dla uczestników „Ekologicznych spotkań przedszkolaków” organizowanych przez Przedszkole Nr 14 ul. Maliny	495,01
14.	Dofinansowanie nagród dla uczestników konkursu IV Edycji Konkursu Zielonej Koniczynki – Powietrze wokół nas dla Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Częstochowie – Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Będzinie	469,65
15.	Zakup sprzętu i środków do realizacji zadań z zakresu ratownictwa Chemicznego i ekologicznego przez Komendę Miejską Państwowej Straży pożarnej	50 000,00
16.	Rozszerzenie dotychczas istniejącej ekspozycji muzealnej oraz wdrożenie wieloletniego programu edukacji ekologicznej przez Uniwersytet Śląski w Katowicach w Muzeum Wydziału nauk o ziemi ul. Będzińska w Sosnowcu	25 000,00
17.	Zakup drzew i krzewów do wysadzenia w pasach drogowych na terenie miasta Sosnowca przez Wydział Organizacji i Zarządzania Drogami i Ruchem Drogowym	200 000,00
18.	Udział Sosnowca w specjalnym „Raporcie Ekologicznym Śląsk 2006” wydanym przez tygodnik regionalny „Goniec Górnośląski” – Wydział informacji i Promocji Miasta	12 200,00
19.	Zakup drzew i krzewów do wysadzenia na terenach osiedli mieszkaniowych w Sosnowcu dla: – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Zagórze” – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Środula” – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Hutnik” – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Sielec” – Sosnowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Premil”	2 000,00 2 000,00 2 000,00 2 000,00 2 000,00 1 500,00
20.	Zakup leków przeciw chorobom pszczelim dla pszczelarzy z terenu Sosnowca dla: – Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Katowicach -Zagłębiowskie Koło Pszczelarzy z siedzibą w Czeladzi – Sosnowieckie Stowarzyszenie Pszczelarzy	564,96 840,00
21.	Dofinansowanie wydania albumy „Kraina Białej Przemszy” przez Stowarzyszenie „Szansa Białej Przemszy”	10 000,00
22.	Dofinansowanie działań Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami zmierzających do zmniejszenia populacji bezdomnych zwierząt	2 000,00
23.	Dofinansowanie II Rajdu „U źródeł rzek” organizowanego przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w Sosnowcu	1 000,00
24.	Modernizacja ogrzewania przez osoby fizyczne. Rozpatrzono – 144 wnioski: – ogrzewanie gazowe – 47, – ogrzewanie elektryczne – 19,	140 901,00

Lp.	Nazwa zadania	Kwota [PLN]
24.	– ogrzewanie węglowe z piecami niskoemisyjnymi – 78, – inne wydatki	10,00
25.	Modernizacja oczyszczalni ścieków dla obiektu Hala Sportowa – boiska piłkarskie „Niwka” w Sosnowcu przy ul. Orłąt Lwowskich przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	40 272,03
26.	Instalacja solarna szansą na wzrost świadomości ekologicznej młodzieży realizowana przez: Wydział Edukacji Gimnazjum Nr 13 im. A. Mickiewicza przy ul. Zamenhoffa w Sosnowcu	14 120,00
27.	Remont kanalizacji sanitarnej przy ul. Modrzewiowej przez Sajt Development Sp. z o.o. ul. Braci Mieroszewskich 124	15 000,00
28.	Zakup kotłów gazowych dla zadania pn.: ”Wymiana kotłowni węglowej na gazową oraz wykonanie instalacji gazowej w budynku administracyjnym firmy JJM Polska Marcin Jałowiecki przy ul. Stalowej 9 w Sosnowcu	23 000,00
29.	Modernizacja kotłowni osiedlowej obsługującej 5 budynków przy ul. Krakowskiej w Sosnowcu przez Wspólnotę Mieszkaniową „Granica”	47 000,00
2007 rok		
30.	Wyjazdy śródroczne uczniów klas trzecich szkół podstawowych na tzw. „zielone szkoły” (50 zł/ucznia)	68 849,57
31.	Przyznanie środków na wydatki związane z zadaniami Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa, w tym na badania gleb, pomiary hałasu, druk materiałów związanych z organizacją imprez ekologicznych itp.	103 198,80
33.	„Opracowanie na temat oceny powierzchniowych zasobów wodnych i gospodarki wodnej przeobrażenia procesów fizyczno-geograficznych w warunkach zróżnicowanej antropopresji” dla Uniwersytetu Śląskiego	19 972,22
34.	Dofinansowanie nagród uczestników konkursie V Edycji Konkursu Zielonej Koniczynki – „Gleba i co dalej” dla Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Częstochowie – Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Będzinie	999,84
35.	Dofinansowanie programu edukacji ekologiczno-regionalnej „Świat wokół nas” „Szkolnego Klubu Przygody” w Szkole Podstawowej Nr 18 przy ul. Przyjaciół Żołnierza 1 w Sosnowcu	1 000,00
36.	Dofinansowanie imprez z okazji „Dni Ziemi” pod hasłem „Ratując Ziemię – ratujesz siebie” organizowanych przez Zespół Szkół Technicznych i Licealnych w Sosnowcu przy ul. Kilińskiego 31	499,79
37.	Dofinansowanie VII Międzygimnazjalnego Konkursu Młodych Ekologów organizowanego przez Gimnazjum Nr 3 Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 10 ul. Czołgistów 12 w Sosnowcu	500,00

Lp.	Nazwa zadania	Kwota [PLN]
38.	Dofinansowanie organizacji obchodów „Dni Ziemi 2007” – przez Zespół Szkół ogólnokształcących Nr 1	500,00
39.	Zakup nagród dla uczniów biorących udział w konkursach organizowanych z okazji „Dni Ziemi 2007” pod hasłem „7 kontynentów – 7 światów” PRZEZ Zespół Szkół Elektronicznych i Informatycznych ul. Jagiellońska 13	700,00
40.	Zakup nagród dla uczestników Konkursu Przyrodniczego dla Gimnazjalistów miasta Sosnowca „Młody Przyrodnik” organizowanego przez Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 15 – IV LO	678,00
41.	Zakup nagród dla uczestników II Międzyszkolnego Turnieju Ekologicznego Klas trzecich „Bieg po zieloną gałązkę” – organizowanego przez Szkołę Podstawową Nr 29	591,99
42.	Zakup nagród dla uczestników „Międzyszkolnego Konkursu Przyrodniczego dla uczniów wszystkich publicznych i niepublicznych szkół podstawowych miasta Sosnowca” organizowanego przez Szkołę Podstawową Nr 42	700,00
43.	Zakup nagród dla uczestników „Cyklu konkursów pod hasłem „ Między niebem a ziemią” przeprowadzonych w ramach miejskich obchodów „Dni Ziemi”, organizowanych przez Społeczny Komitet Obchodów Dni Ziemi działających przy Wydziale Nauk o Ziemi” realizowanych przez Gimnazjum Nr 6	500,00
44.	„Meeting ekologiczny” organizowany przez Przedszkole Miejskie Nr 51	499,59
45.	„XV Obchody Dni Ziemi w Sosnowcu” organizowane przez miejskie Przedszkole Nr 45	499,43
46.	„Cykl imprez ekologicznych: warsztaty, konkursy, wystawy” organizowanych przez Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 9	498,30
47.	Zakup Nagród dla uczestników konkursu „Nasza Ziemia – środowisko przyrodnicze wczoraj, dziś i jutro”, edycja 2007 rok pod hasłem „Czas mamuta” organizowany przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie Oddział Górnośląski w Sosnowcu	990,70
48.	„Urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień oraz parków” przez Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	400 000,00
49.	Renowacja zieleni na terenach Gminy zarządzanych przez MZZL dla Miejskiego Zakładu zasobów Lokalowych	5 000,00
50.	Zakup sprzętu i środków dla realizacji zadań z zakresu ratownictwa chemicznego i ekologicznego przez KM PSP	50 000,00
51.	„Dzień pieczonego ziemniaka” Rodzinny Festyn Ekologiczny – zakup nagród dla uczestników konkursów ekologicznych Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 8	1 000,00

Lp.	Nazwa zadania	Kwota [PLN]
52.	Zakup drzew i krzewów do wysadzenia na terenach osiedli mieszkaniowych w Sosnowcu dla: – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Zagórze” – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Śródula” – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Sielec” – Sosnowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Premil”	1 500,00 (rozliczono 609,00) 1 500,00 2 000,00 2 000,00 1 500,00
53.	Zakup leków przeciw chorobom pszczelim dla pszczelarzy z terenu Sosnowca dla: – Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Katowicach -Zagłębiowskie Koło Pszczelarzy z siedzibą w Czeladzi – Sosnowieckie Stowarzyszenie Pszczelarzy	690,00 (rozliczono 685,27) 1 050,00
54.	„III Maraton Recyklingu Kampania edukacyjno-informacyjna „ dla Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej recyklingu	4 000,00
55.	„Przeprowadzenie działań zmierzających do zmniejszenia populacji bezdomnych zwierząt (zakup środków antykoncepcyjnych) dla TOZ Oddział Sosnowiec	1 000,00
56.	Wydanie kalendarza na 2008 rok dla Stowarzyszenia Szansa Białej Przemyśły	1 500,00
57.	Modernizacja ogrzewania przez osoby fizyczne. Rozpatrzono – 140 wnioski: – ogrzewanie gazowe – 60, – ogrzewanie elektryczne – 10, – ogrzewanie węglowe z piecami niskoemisyjnymi – 49, – inne (CO) - 21	143 983,54
58.	„Wykonanie instalacji solarnej w budynku MZBM-TBS Sp. z o.o. przy ul. Korczaka 7” przez MZBM-TBS Sp. z o.o.	10 000,00
59.	„Przebudowa istniejącej kotłowni gazowej w budynku Zespołu Opiekuńczo-Wychowawczego” Nr 1 w Sosnowcu przy ul. Piwnika Ponurego 9” Centrum Opiekuńczo-Wychowawcze pomocy Dziecku i Rodzinie	60 156,28
60.	Remont kotłowni na obiekcie stadion piłkarski im. J. Ciszewskiego w Sosnowcu ul. Mireckiego 31, wymiana kotłowni opalanej paliwem stałym na kotłownię gazową	42 000,00
61.	Wymiana dwóch kotłów grzewczych KZ-5 na jeden kocioł grzewczy z podajnikiem KSR 75 PR-EKO o mocy 75 kW w Warsztatach Terapii zajęciowej w Sosnowcu przy ul. Jodłowej 1	27 114,40
62.	Zakup i wprowadzenie do eksploatacji w PKM Sp. z o.o. w Sosnowcu 68 sztuk autobusów niskopodłogowych	500 000,00
Razem lata 2006-2007		2 206 439,63

Źródło: Urząd Miejski w Sosnowcu (Sprawozdanie z realizacji GFOSiGW)

7. Ocena systemu monitoringu realizacji programu ochrony środowiska

Podstawą monitoringu realizacji programu jest sprawozdawczość oparta na wskaźnikach odzwierciedlających stan środowiska. W celu przedstawienia postępów realizacji przyjętego programu w tabeli 7-1 zaprezentowano wskaźniki monitoringu realizacji przedsięwzięć na koniec 2001 roku i 2007.

Tabela 7-1

Wskaźniki monitoringu realizacji przedsięwzięć programu ochrony środowiska

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	wartość na 31.12.2001 r.	wartość na 31.12.2007 r.
<i>Jakość wód i stosunki wodne</i>				
1.	Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczenia	hm ³	36,7	21,98
2.	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków w % ludności ogółem	%	79,4	95,57
3.	Zużycie wody z wodociągów przez gospodarstwa domowe na 1 mieszkańca	m ³	41,3	37,8
<i>Ochrona powietrza</i>				
1.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych	Mg/rok	66,0	140,0
1.1.	w tym ze spalania paliw	Mg/rok	64,0	137,0
2.	Emisja zanieczyszczeń gazowych	Mg/rok	132 395,0	175 128,0
2.1.	w tym CO ₂	Mg/rok	131 616,0	174 024,0
2.2.	w tym SO ₂	Mg/rok	457,0	452,0
3.	Zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji	%	0,01	0,02
4.	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji	%	94,7	90,35
5.	Stężenie średnie roczne pyłu zawieszonego w powietrzu PM ₁₀ , pomiar na ul. Narutowicza, Sosnowiec	µg/m ³	65,00	41,00
6.	Stężenie średnie roczne dwutlenku siarki, pomiar na ul. Narutowicza, Sosnowiec	µg/m ³	24,00	nie badano
7.	Stężenie średnie roczne dwutlenku azotu, pomiar na ul. Narutowicza, Sosnowiec	µg/m ³	45,00	nie badano
8.	Stężenie średnie roczne ołowiu, pomiar na ul. Narutowicza, Sosnowiec	µg/m ³	1,24	nie badano
<i>Gospodarka odpadami(z wyłączeniem odpadów komunalnych)</i>				
1.	Odpady wytworzone ogółem	tys. Mg/rok	88,8	122,3
2.	Odpady poddane odzyskowi	tys. Mg/rok	83,7	117,2
3.	Odpady unieszkodliwione razem	tys. Mg/rok	1,7	1,9
4.	Odpady magazynowane czasowo	tys. Mg/rok	3,4	3,2
<i>Ochrona przyrody</i>				
1.	Powierzchnia lasów i gruntów leśnych	%	18,7	18,7
2.	Udział powierzchni prawnie chronionej	%	0,42	0,42

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	wartość na 31.12.2001 r.	wartość na 31.12.2007 r.
Nakłady inwestycyjne				
1.	Nakłady inwestycyjne na gospodarkę wodną	tys. PLN	5 768,1	72 759,20
2.	Nakłady inwestycyjne na gospodarkę wodną na 1 mieszkańca	PLN	24,00	326,88
3.	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska	tys. PLN	10 242,90	78 202,6
4.	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska na 1 mieszkańca	PLN	42,60	351,34

Źródło: GUS i WIOŚ

Jak wynika z powyższej tabeli na terenie miasta zmniejszyła się ilość ścieków wymagających oczyszczania oraz zużycie wody przez mieszkańców, natomiast zwiększył się odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków.

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego zaobserwowano zmniejszenie stężenia rocznego pyłu zawieszonego PM 10 (ale wartość ta jest nieznacznie przekroczona w stosunku do wartości normatywnej). Pozostałe wskaźniki nie były monitorowane.

W zakresie gospodarki odpadami zaobserwowano znaczne zmiany w zakresie postępowania z odpadami. Ponad 95% wytworzonych odpadów jest poddawana procesom odzysku.

Znacznie zwiększyły się nakłady na ochronę środowiska, w szczególności na gospodarkę wodną.

8. Wnioski i rekomendacje

W wyniku przeprowadzonej analizy, stwierdzono, że zapisane cele wraz z kierunkami działań w *Programie ochrony Środowiska dla miasta Sosnowca na lata 2004-2015* zostały sformułowane zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa oraz obowiązującymi uregulowaniami prawnymi na etapie opracowywania dokumentu.

Analizując stan realizacji poszczególnych celów i kierunków działań dla różnych komponentów środowiska, stwierdzono, że ich realizacja przebiega sukcesywnie w sposób prawidłowy. W Programie określono dla miasta Sosnowca, cele i zadania priorytetowe w obszarach: zasoby wodne i jakość wód, gospodarka odpadami, jakość powietrza atmosferycznego, hałas, tereny przemysłowe i edukacja ekologiczna. Pozostałe obszary nie miały znaczenia priorytetowego, nie mniej jednak ich realizacja przyczynia się do poprawy stanu środowiska na terenie miasta.

W wyniku przeprowadzonej analizy, stwierdzono, że miasto sukcesywnie wywiązuje się z nałożonych obowiązków w zakresie realizacji lub koordynacji zadań w obszarach priorytetowych. Dotyczy to w szczególności działań określonych w obszarze priorytetowym: zasoby wodne i jakość wód, związanych z modernizacją i rozbudową sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, optymalizacji zużycia wody przez indywidualnych odbiorców jak również przez sektor gospodarczy i usługowy. Na szczególną uwagę zasługuje zadanie w zakresie budowy kolektora Bobrek (w ramach tego projektu wybudowano 15,5 kilometrowy kolektory sanitarny Bobrek wraz z 4 przepompowniami oraz zlikwidowano 3 przestarzałe oczyszczalnie ścieków).

Zadania dotyczące gospodarki odpadami są realizowane na terenie miasta w sposób sukcesywny. W sektorze komunalnym zostały podjęte i kontynuowane zadania w zakresie selektywnego zbierania odpadów (tworzywa sztuczne, makulatura, szkło), oraz w zakresie zbierania zużytych baterii i przeterminowanych leków. Wskazano punkty zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego na tzw. "wymianę" oraz punkt bezpłatnego zbierania od mieszkańców. W zakresie działań inwestycyjnych opracowano dokumenty studialne i aplikacyjne dla Projektu: „Budowa kompleksowego systemu gospodarki odpadami w Sosnowcu” z Funduszu Spójności i aktualnie Gmina Sosnowiec oczekuje na Decyzję Komisji Europejskiej o dofinansowaniu Projektu z Funduszu Spójności. Projekt znajduje się na zweryfikowanej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego „Liście projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013” w kategorii „Priorytet II - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi” (aktualizacja z dnia 31 lipca 2008r.). W dniu 30 czerwca 2008 r. została podpisana „Pre-umowa” pomiędzy Gminą Sosnowiec a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, w sprawie współfinansowania przedsięwzięcia.

W sektorze gospodarczym stwierdzono realizację celów i zadań w zakresie: sukcesywnego wycofywania i likwidacji wycofanych urządzeń zawierających PCB poprzez kontrolowane unieszkodliwianie lub dekontaminację, oraz edukacji ekologicznej wytwórców odpadów w zakresie prawidłowych sposobów postępowania z odpadami oraz ich obowiązków wynikających z obowiązujących uregulowań prawnych.

Kolejnym obszarem priorytetowym jest ochrona powietrza. Do głównych zadań wpływających na poprawę stanu jakości powietrza można zaliczyć modernizację lokalnych kotłowni oraz indywidualnych palenisk opalanych węglem, przebudowę i modernizację dróg, termoizolacje budynków użyteczności publicznej oraz opieki społecznej. Na uwagę zasługuje realizacja inwestycji z wykorzystaniem energii odnawialnej tj. instalacji solarnej. Ponadto zadania zrealizowane przez zakłady pracy w zakresie budowy lub modernizacji urządzeń do

eliminacji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, wpływają wymiennie na stan powietrza atmosferycznego, głównie w zakresie ograniczania zorganizowanej emisji do środowiska. Należy nadmienić, że realizacja zadań w tym polu w dużej mierze uzależniona jest od właścicieli prywatnych, firm i zakładów pracy oraz od posiadanych środków finansowych.

Zadania w zakresie ochrony przed hałasem są zadaniami długofalowymi, wymagającymi dużych nakładów środków finansowych. W wyniku przeprowadzonej analizy realizacji powyższych celów i kierunków działań, stwierdzono, że na terenie miasta wykonano szereg zadań w zakresie przebudowy i modernizacji dróg oraz wymiany taboru autobusowego. Również na uwagę zasługują działania podjęte przez przedsiębiorców ograniczające wpływ hałasu z sektora gospodarczego dla mieszkańców. Należy zaznaczyć, że hałas ten ma znaczenie lokalne, jednakże z perspektywy mieszkańców może stanowić uciążliwość.

Kolejnym obszarem priorytetowym dla miasta były tereny przemysłowe, w którym zintensyfikowano podjęte działania. Aktualnie działania miasta skierowane są na sukcesywne zagospodarowanie terenów poprzemysłowych poprzez zwiększanie wykorzystania zrewitalizowanych terenów poprzemysłowych poprzez nadanie im nowych funkcji.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że niektóre z zaproponowanych działań znajdują się poza kompetencjami Gminy lub leżą w kompetencjach kilku podmiotów jednocześnie. Ponadto należy zweryfikować część zapisanych działań, w związku ze zmianą przepisów prawnych oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także należy uwzględnić działania, które wynikają z aktualnej diagnozy stanu środowiska.

Należy również dokonać korekty wskaźników efektywności programu. Wskaźniki powinny opierać się na danych publicznie dostępnych i powinny w sposób jednoznaczny przedstawiać stan realizacji założonych w *Programie* celów i działań. Należy także dostosować *Program...* do aktualnie obowiązującego prawa w zakresie ochrony środowiska.

Reasumując stwierdzono, że stopień realizacji zaproponowanych w *Programie...* celów i kierunków działań przebiega prawidłowo i podjęte działania wpływają na poprawę stanu środowiska w mieście Sosnowiec. Działaniami priorytetowymi dla miasta będą działania w zakresie rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej, budowy kompleksowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, ochrona powietrza atmosferycznego, ograniczenie uciążliwości związanych z ponadnormatywnym hałasem oraz edukacja ekologiczna mieszkańców miasta.

Załączniki

Załącznik 1 Harmonogram rzeczowo - finansowy z realizacji zadań w latach 2006-2007

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Planowany termin realizacji	Planowany koszt w tys. PLN	Koszty poniesione w latach 2006-2007 w tys. PLN	Źródła finansowania	Stan realizacji
SEKTOR: JAKOŚĆ WÓD I STOSUNKI WODNE							
1.	Budowa dróg wraz z kanalizacją na osiedlu Środula w Sosnowcu – I etap zamówienie dodatkowe	WIM	2006	284,528	284,528	środki własne	zadanie zrealizowane
2.	Modernizacja oczyszczalni ścieków dla obiektu Hala Sportowa – Boiska Piłkarskie „Niwka” przy ul. Orląt Lwowskich	MOSiR	2006	40,272	40,272	GFOŚiGW	zadanie zrealizowane
3.	Remont kanalizacji sanitarnej przy ul. Modrzewiowej	Sajt Development	2006	15,000	15,000	GFOŚiGW	zadanie zrealizowane
4.	Budowa przepompowni „Grenadierów” wraz z rurociągiem tłocznym	WIM	2007	214,505 91,087	214,505 91,087	środki własne	zadanie zrealizowane
5.	Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Sokolskiej i Józefowskiej – Etap dla WIM	WIM	2007	1000,000	1000,000	GFOŚiGW	zadanie realizowane
6.	Budowa dróg wraz z kanalizacją – os. Środula Górna – etap II, III, IV dla WIM	WIM	2007	2100,000	2100,000	GFOŚiGW	zadanie realizowane
7.	Projekt „Gospodarka ściekowa w Sosnowcu”. Budowa kolektora sanitarnego wzdłuż rzeki Bobrek wraz z modernizacją oczyszczalni Radocha II	Prezydent Miasta, JRP	2004-2008	104 000,00	104 000,00	Fundusz Spójności Gmina Sosnowiec	zadanie zrealizowane Etap I
8.	Wymiana instalacji wodnej w boksach zewnętrznych na terenie” Egzotarium” przy ul. Piłsudskiego	MZUK	2007	b.d.	b.d.	środki budżetowe	Zadanie zrealizowane
9.	Budowa kanalizacji przy ul. Wileńskiej	WIM	2008	153,987	153,987	środki własne	zadanie zrealizowane

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Planowany termin realizacji	Planowany koszt w tys. PLN	Koszty poniesione w latach 2006-2007 w tys. PLN	Źródła finansowania	Stan realizacji
SEKTOR: GOSPODARKA ODPADAMI							
1.	Budowa kompleksowego systemu gospodarki odpadami, w tym wykonanie: – kwatery do składowania odpadów, – kwatery do składowania odpadów zawierających azbest, – stacji segregacji odpadów, – kompostowni odpadów zielonych, – instalacji do przetwarzania odpadów ulegających biodegradacji, – zakładu demontażu odpadów wielkogabarytowych, – magazynu odpadów niebezpiecznych, – linii przetwarzania odpadów budowlanych. Dodatkowo w ramach Projektu przewiduje się wdrożenie projektu selektywnej zbiórki odpadów i programu edukacyjnego dla systemu selektywnego gromadzenia odpadów.	JRP	2004-2015	122 093	-	Fundusz Spójności – 65%, gmina Sosnowiec – 35%	Projekt obecnie znajduje się na zweryfikowanej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego „Liście projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013” w kategorii „Priorytet II - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi” (aktualizacja z dnia 31 lipca 2008r.). W dniu 30 czerwca br. została podpisana „Pre-umowa” pomiędzy Gminą Sosnowiec a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, w sprawie współfinansowania przedsięwzięcia.
2	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci (w latach 2006-2007 ogółem 44, ilość odpadów -830 m ³)	WGK	2004-2015	70,000	70,000	własne	Zadanie realizowane w sposób ciągły

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Planowany termin realizacji	Planowany koszt w tys. PLN	Koszty poniesione w latach 2006-2007 w tys. PLN	Źródła finansowania	Stan realizacji
SEKTOR: POWIETRZE ATMOSFERYCZNE							
1.	Przebudowa drogi krajowej nr 79 (Orląt Lwowskich w terenie miasta Sosnowca Etap I od km 0,00 do km 1,445	WIM	2003-2006	15 743 48,00	12,0	środki własne, środki EFRR	zadanie zrealizowane
2.	Przebudowa drogi krajowej nr 79 (Orląt Lwowskich w terenie miasta Sosnowca Etap I od km 1,445 do km 2,345	WIM	2003-2006	11 961 315,00	10,3	środki własne, środki EFRR	zadanie zrealizowane
3.	Przebudowa ul. Wspólnej	WIM	2006	6 280 320,83 euro	6 280 320,83 euro	środki własne, PARP	zadanie zrealizowane
4.	Przebudowa ul. Kombajnistów w Sosnowcu – etap I	WIM	2006-2007	7 288,506	7 288,506	środki własne, środki Programu łagodzenia skutków restrukturyzacji...	zadanie zrealizowane
5.	Modernizacja instalacji przygotowania ciepłej wody w oparciu o zastosowanie systemu solarnego dla DPS nr 1 przy ul. Andersa 11b i dla DPS nr 2 przy ul. Jagiellońskiej 2	WIM	2008	635,634	635,634	GFOSiGW, WFOŚiGW, EkoFundusz	zadanie zrealizowane
6.	Likwidacja kotłowni na paliwo stałe, podłączenie do sieci ciepłej PECDG dla Szkoły Podstawowej Nr 23 ul. Zapały	WED PEC	2006	bd	11,448	środki własne, środki PEC	zadanie zrealizowane
7.	Likwidacja kotłowni na paliwo stałe, podłączenie do sieci ciepłej PECDG dla Szkoły Podstawowej Nr 25 ul. Klonowa 12	WED PEC	2006	bd	11,134	środki własne, środki PEC	zadanie zrealizowane
8.	Likwidacja kotłowni na paliwo stałe, podłączenie do sieci ciepłej PECDG dla Gimnazjum Nr 6 ul. Krasickiego 1	WED PEC	2006	bd	13,991	środki własne, środki PEC	zadanie zrealizowane

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Planowany termin realizacji	Planowany koszt w tys. PLN	Koszty poniesione w latach 2006-2007 w tys. PLN	Źródła finansowania	Stan realizacji
9.	Likwidacja kotłowni na paliwo stałe, podłączenie do sieci ciepłej PECDG dla Gimnazjum Nr 9, ul. Kalagi 9a	WED PEC	2006	bd	14,07	środki własne, środki PEC	zadanie zrealizowane
10.	Przebudowa istniejącej kotłowni gazowej w budynku Zespołu Opiekuńczo-Wychowawczego Nr 1 w Sosnowcu przy ul. Piwnika Ponurego 9	WZD	2007	65 856,28	65 856,28	środki własne, GSOŚiGW	zadanie zrealizowane
11.	W Zespole „Egzotarium” wykonano wymianę oszklenia dachu części palmiarni na pow. Ok. 180 m2.	MZUK	2007	19,105	19,105	środki budżetowe	zadanie zrealizowane
12.	Demontaż płyt azbestowych z dachu budynku przy ul. Spadochroniarzy 7 w Sosnowcu przez Miejski zakład Zasobów Lokalowych Zakład Budżetowy w Sosnowcu	MZZL	2006	81,360	81,360	dotacja	zadanie zrealizowane
13.	Miejski Zakład Zasobów Lokalowych „Remont dachu budynku mieszkalnego – ul. Naftowa 25/1” utylizacja azbestu	MZZL	2007	104,26	104,26	dotacja	zadanie zrealizowane
14.	Miejski Zakład Zasobów Lokalowych „Remont dachu budynku mieszkalnego – ul. Spadochroniarzy 4” utylizacja azbestu	MZZL	2007	132,955	132,955	dotacja	zadanie zrealizowane
15.	Miejski Zakład Zasobów Lokalowych „Remont dachu budynku mieszkalnego – ul. Czołgistów 4” utylizacja azbestu	MZZL	2007	76,642	76,642	dotacja	zadanie zrealizowane
16.	Miejski Zakład Zasobów Lokalowych „Remont dachu budynku mieszkalnego – ul. Ordonówny 31” utylizacja azbestu	MZZL	2007	47,719	47,719	dotacja	zadanie zrealizowane
17.	Remont kotłowni na obiekcie stadion piłkarski im. J. Ciszewskiego w Sosnowcu, ul. Mareckiego 31	MOSiR	2007	84,471	84,471	środki własne, GSOŚiGW	zadanie zrealizowane
18.	Udzielenie dofinansowań do modernizacji ogrzewania przez osoby fizyczne	WSR	2006-2007	-	284,884	GSOŚiGW	zadanie zrealizowane

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Planowany termin realizacji	Planowany koszt w tys. PLN	Koszty poniesione w latach 2006-2007 w tys. PLN	Źródła finansowania	Stan realizacji
SEKTOR: POWAŻNE AWARIE							
1.	Wspieranie dofinansowania PSP w sprzęt specjalistyczny	Prezydent Miasta	2004-2006	30	100,0	GFOŚiGW	zadanie zrealizowane
SEKTOR: OCHRONA LASÓW							
1.	Likwidacja dzikich wysypisk zlokalizowanych na terenach leśnych	Nadleśnic. Siewierz	2006 2007	8,000 7,200	8,000 7,200	środki własne	zadanie realizowane w sposób ciągły
2.	Zabiegi pielęgnacyjne i hodowlane prowadzone w lasach	Nadleśnic. Siewierz	2006 2007	38,200 61,400	38,000 61,400	środki własne	zadanie realizowane w sposób ciągły
3.	Utrzymanie ścieżki dydaktyczno – przyrodniczej na terenie Leśnictwa Maczki	Nadleśnic. Siewierz	2006-2007	8,000	8,000	środki własne	zadania realizowane w sposób ciągły
4.	Zabiegi pielęgnacyjne, hodowlane i ochronne, prowadzone w lasach	Nadleśnic. Chrzanów	2006 2007	2,960 19,135	2,960 19,135	środki własne	zadania realizowane w sposób ciągły
SEKTOR: PRZYRODA I KRAJOBRAZ							
1.	Opracowanie dokumentacji w sprawie utworzenia parku dendrologicznego w wyniku modernizacji parku przy ul. Kresowej	Prezydent Miasta	2004-2006	-	-	środki własne	zadanie niezrealizowane
2.	Objęcie ochroną prawną 5 obszarów cennych przyrodniczo	Prezydent Miasta	2004-2006	-	-	środki własne	zadanie niezrealizowane
3.	Konserwacja i utrzymanie parków i zieleńców miejskich (nasadzanie krzewów, drzew, pnączy i róż)	WGK	2006-2007	476,766	476,766	środki własne GFOŚiGW	zadanie zrealizowane
			2007-2008	510,505	510,505		

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Planowany termin realizacji	Planowany koszt w tys. PLN	Koszty poniesione w latach 2006-2007 w tys. PLN	Źródła finansowania	Stan realizacji
4.	Konserwacja i utrzymanie parków i zieleńców miejskich będących w konserwacji MZUK	MZUK	2006	116,970	116,970	środki budżetowe	zadania zrealizowane
			2007	108,422	108,422		
5.	Wykonanie opracowań dotyczących koncepcji modernizacji parków: Koncepcja modernizacji Parku Tysiąclecia w Milowicach „Koncepcja modernizacji Parku przy ul. Kresowej w Sosnowcu w kierunku parku dendrologicznego” „Koncepcja rewaloryzacji parku zabytkowego przy Szpitalu nr 3 w Sosnowcu Zagórz” (2006.koszt wyk. 18.850,00zł)	WOŚiR	2006	24,034	24,034	środki własne	zadanie zrealizowane
			2006	15,616	15,616		
			2006	18,850	18,850		
SEKTOR: OCHRONA GLEB							
1.	Badania gleb i ziemi w ramach monitoringu	Prezydent Miasta	2006	8, 000	8,000	GFOŚiGW	zadanie realizowane w sposób ciągły
SEKTOR: POWIERZCHNIA ZIEMI I REWITALIZACJA TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH							
1.	Rekultywacja terenów po byłej KWK „Porąbka-Klimontów w rejonie Strefy Aktywności Gospodarczej przebudowa ul. Lenartowicza, zadanie 1	WIM	2004-2007	1 532,431	1 532,431	środki własne	zadanie zrealizowane

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Planowany termin realizacji	Planowany koszt w tys. PLN	Koszty poniesione w latach 2006-2007 w tys. PLN	Źródła finansowania	Stan realizacji
2.	Rewitalizacja terenów po byłej KWK Sosnowiec – etap III – budowa infrastruktury technicznej sieci wodno-kanalizacyjnej, rekultywacja centralnej części terenu o pow. 4,95 ha byłej KWK Sosnowiec	WIM	2004-2006	924 138,53 euro	924 138,53 euro	środki własne PPHARE – 457 802,48 euro	zadanie zrealizowane
3.	Rewitalizacja terenów po byłej KWK Sosnowiec – etap II – drogi wewnętrzne oraz etap III – budowa infrastruktury technicznej sieci wodno-kanalizacyjnej,	WIM	2004-2007	5 878,829	5 878,829	środki własne Środki KSSE	zadanie zrealizowane
4.	Rewitalizacja terenów po byłej KWK Sosnowiec – etap III – budowa infrastruktury technicznej sieci wodno-kanalizacyjnej, rekultywacja centralnej części terenu o pow. 4,95 ha byłej KWK Sosnowiec	WIM	2004-2006	209 962,64 euro	209 962,64 euro	środki własne PPHARE – 42 197,52 euro	zadanie zrealizowane
5.	Zlikwidowanie zapadliska w rejonie ul. Kopalnianej w Sosnowcu	WIM	2007	347,182	347,182	środki własne	zadanie zrealizowane

Załącznik 2

Działalność inwestycyjna i pozainwestycyjna w zakładach w zakresie ochrony środowiska w latach 2006-2007

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO							
1.	Modernizacja gospodarki cieplnej w zajezdni PKM w Sosnowcu, ul. Lenartowicza 73	PKM w Sosnowcu ul. Lenartowicza 73	17.XII.2003 - 30.XI.2006	PKM Sp. z o.o. w Sosnowcu	1778,823	b.d.	Zmniejszenie emisji pyłu, SO ₂ , CO, NO _x , CO ₂ , BaP. Zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą.
				WFOŚ i GW w Katowicach – środki z umorzenia pożyczki nr 7/2005/71/OA/no/P z dnia 18.lutego 2005r.	1451,816	b.d.	
				WFOŚ i GW w Katowicach – środki z rozliczanej umowy pożyczki nr 34/2005/71/OA/po/U z dnia 15.06.2005r.	326,862	b.d.	
2.	Remont kotłowni na obiekcie Stadion Piłkarski im. J. Ciszewskiego w Sosnowcu ul. Mireckiego 31	MOSiR	5.X.2007 - 17.XI.2007	Środki z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej własne	b.d.	40,000 42,471	W wyniku zamiany paliwa stałego na gazowe nastąpiło zmniejszenie emisji pyłu do atmosfery w ilości 250kg/rok

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
3.	Modernizacja infrastruktury autobusowej transportu publicznego na terenie gmin: Będzin, Dąbrowa Górnicza i Sosnowiec	PKM w Sosnowcu ul. Lenartowicza 73	I.2006 30.IX.2007	- Środki PKM Sp. z o.o. w Sosnowcu	24207,379	b.d.	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych gazowych i pyłowych.
				- Środki z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Sosnowcu	880,000	b.d.	
				- Środki z Unii Europejskiej.	24355,621	b.d.	
4.	Likwidacja kotłowni na paliwo stałe, podłączenie do sieci ciepłej PEC DG	Szkoła Podstawowa Nr 23 ul. Zapały 3	01.VI.2006 17.XI.2006	- UM Sosnowiec WED pozostałe koszty PEC DG	11,448	b.d.	Redukcja emisji SO ₂ , NO _x , CO, CO ₂ i pyłu.
5.	Likwidacja kotłowni na paliwo stałe, podłączenie do sieci ciepłej PEC DG	Szkoła Podstawowa Nr 25 ul. Klonowa 12	25.VI.2006 24.XI.2006	- UM S-c WED pozostałe koszty PEC DG	11,134	b.d.	Redukcja emisji SO ₂ , NO _x , CO, CO ₂ i pyłu.
6.	Likwidacja kotłowni na paliwo stałe, podłączenie do sieci ciepłej PEC DG	Gimnazjum Nr 6 ul. Krasickiego 1	30.VIII.2006 24.XI.2006	- UM S-c WED pozostałe koszty PEC DG	13,991	b.d.	Redukcja emisji SO ₂ , NO _x , CO, CO ₂ i pyłu.
7.	Likwidacja kotłowni na paliwo stałe, podłączenie do sieci ciepłej PEC DG	Gimnazjum Nr 9 ul. Kalagi 9a	30.VIII.2006 08.XII.2006	- UM S-c WED pozostałe koszty PEC DG	14,707	b.d.	Redukcja emisji SO ₂ , NO _x , CO, CO ₂ i pyłu.

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
8.	Wykonanie termomodernizacji hali produkcyjnej obiekt nr. 23	Vitkovice Milmet S.A. 41-200 Sosnowiec ul. Gen. Stefana Grot-Roweckiego 130	VII.2006 XII.2006	- Kredyt udzielony przez Bank Ochrony Środowiska S.A. Katowice – w wysokości 640,000 (50% wartości kredytu z BOŚ S.A., 50% wartości kredytu ze środków WFOŚiGW) oraz środki własne w wysokości 215,5980	855,598	b.d.	Wyłączenie z systemu ogrzewania za pomocą wody gorącej (CO) hali nr. 23- w efekcie zmniejszenie zużycia energii cieplnej o około 3133 GJ w roku 2007-w porównaniu do roku 2006. W efekcie zmniejszenie ilości wprowadzanych zanieczyszczeń pyłowo – gazowych w źródle wytwarzania.
9.	Podniesienie innowacyjności firmy AUTO-BLACHLAK poprzez zakup nowych urządzeń	AUTO-BLACHLAK Blacharstwo Lakiernictwo 41-209 Sosnowiec ul. Promyka 1/I	2006	Środki z Unii + Europejskiej kredyt środki własne	120,000 10,000	b.d.	Redukcja stopnia zanieczyszczeń gazowych i emisji zanieczyszczeń pyłowych

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
10.	Zmniejszenie emisji LZO z dopalania związków organicznych z procesów suszenia lakierni manualnej	ERSI Poland	2006	Własne	400,000	b.d.	Efekt po 3 miesiącach pracy – emisja na poziomie około 4 mg/m ³ .
	Likwidacja PCB - wymiana kondensatorów zawierających PCB. Utylizacja PCB		2006	Własne	b.d.	b.d.	Usunięcie całości PCB z zakładu.
11.	Budowa kurtyny powietrznej na najczęściej używanej w zakładzie bramie przy magazynie produktów finalnych.	Automotive Lighting Polska Sp. z o.o. ul. Zaruskiego 11	XII.2006	Własne	55,000	b.d.	Zmniejszenie strat ciepła na hali produkcyjnej nr 1
	Wykonanie i zainstalowanie urządzenia filtracyjnego na mieszalniku tworzyw sztucznych		31.VIII.2006	Własne	30,000	b.d,	Wyeliminowanie emisji pyłów tworzyw sztucznych na stanowisku pracy i do atmosfery
	Likwidacja kabiny lakierniczej KREMLIN – zmiana lakieru na rozcień.		X.2006	Własne	12,000	b.d.	Obniżenie ilości LZO emitowanych do atmosfery
12.	Zmniejszenie emisji LZO z procesów suszenia lakierni automatycznej z dopalania związków organicznych	ERSI Poland	2007	Własne	b.d.	800,000	Efekt po 3 miesiącach pracy – emisja na poziomie około 9 mg/m ³ .

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
13.	Przebudowa istniejącej kotłowni gazowej w budynku Zespołu Opiekuńczo-Wychowawczego Nr 1 w Sosnowcu przy ul. Piwnika Ponurego 9	Centrum Opiekuńczo – Wychowawcze Pomocy Dziecku i Rodzinie w Sosnowcu ul. Sucha 21	07.XII.2007 – 19.XII.2007	Środki z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej własne	b.d.	60 156,28 5 700,00	Zmniejszenie zużycia gazu ziemnego Znaczne zmniejszenie stężenia dwutlenku węgla Znaczne obniżenie poziomu emisji spalin
14.	Montaż EKOBLOCK TYP II – wymiennik ciepła	Piekarnia „Kiełek”	01.VII.2007 – 31.XII.2007	Własne	b.d.	110,038	Zakład nie wprowadza do atmosfery żadnych szkodliwych dla środowiska substancji
15.	Zastąpienie farb rozpuszczalnikowych wodorozcieńczalnymi w procesie malowania	Foster Wheeler Energy FAKOP Sp. z o.o. 41-200 Sosnowiec ul. Staszica 31	od 2007 na bieżąco	Własne	b.d.	b.d.	Ograniczenie emisji LZO do atmosfery
16.	Wykonanie modernizacji elewacji budynku wysokiego Wydziału Nauk o Ziemi, Sosnowiec, ul. Będzińska 60	Wydział Nauk o Ziemi i41-200 Sosnowiec ul. Będzińska 60	02.X.2006 – 30.IX.2008	11 419,000 dotacja MNiSzW oraz 7 848,315 Uniwersytet Śląski	19267,315		
17.	Wymiana około 100 starych okien w budynku przy ul. Jagiellońskiej 4 na	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach	do XI.2008	Własne	b.d.	b.d.	Poprawa bilansu energetycznego budynku

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
	nowe okna o zmniejszonej przenikliwości cieplnej. Przeprowadzono modernizację wymiennikowni ciepła w budynku Domu Studenta przy ul. Ostrogórskiej 30. Przeniesiono jednostki organizacyjne uczelni do nowego energooszczędnego budynku. Zamontowano energooszczędne urządzenia w budynku Zakładu Kosmetologii i Katedry i Zakładu Mikrobiologii. Wymieniono oświetlenie w ciągach komunikacyjnych w budynku przy ul. Jagiellońskiej 4 na energooszczędne						
18.	Modernizacja systemu ciepłowniczego	PPUH „KOMECH” Sp. z o.o.	III.2007 XII.2008	- b.d.	b.d.	1 805,899	Nie uzyskano jeszcze żadnych efektów ekologicznych
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA							
19.	<u>Gospodarka wodna</u> Główne działania koncentrowały się na budowie i przebudowie	RPWiK S.A. Sosnowiec	2005-2006	RPWiK S.A. Sosnowiec	Razem w roku 2006: 5 568,648		Lepsza jakość wody ograniczenie zbędnego zużycia zasobów wodnych,

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
	sieci wodociągowej wraz z przyłączami na terenie miasta (rury PE o różnych średnicach). Przebudowa sieci wodociągowej w Dzielnicy Dolna Śródka (dł. 1903 mb), przy ul. Broniewskiego (2237 mb), Harcerskiej (226 mb), Prusa, Wyspiańskiego, Słowackiego, Wieczorka, Wapiennej (1922 mb) w os. Konstytucji (1732 mb) przy ul. Andersa (5132 mb) Lipowej (1877 mb) ----- Przeprowadzono również remonty sieci wodociągowej przy ul.: Zielonej (263 mb), Gałczyńskiego (757 mb), Struga (301 mb), Niepodległości (236 mb) i Andersa (626 mb) ----- Przebudowa sieci wodociągowej:				313,557 449,226 131,971 744,646 761,293 2 718,138 449,816 ----- Razem na remonty: 399,600 ----- Razem w roku 2007:		zmniejszenie strat wody, poprawa jakości wody
			2006	Środki własne RPWiK S.A. Sosnowiec			
			2006-2007				

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
	przy ul. Kowalskiego 173 mb), Kukuczki (332 mb), Norwida (1962 mb), na os. Kalety (3159 mb), przy ul. Warszawska-Szklarniowa 578 mb), Grottgera, Matejki, Kossaka (159,4 mb), Wygoda (1267,4 mb), Klimontowskiej i Kukulek ((3955 mb), Okólnej (1481 mb), Starzyńskiego, Poniatowskiego, Limbowej, Orzeszkowej, Niecałej (5509.5 mb), Partyzantów (555 mb), Braci Mieroszewskich (760 mb), Królowej Jadwigi (469 mb), Franciszkańskiej (497 mb), Gospodarczej (1222 mb), Grotu Roweckiego (2851 mb). Przeprowadzono również remonty sieci wodociągowej przy ul.: Rzemieślniczej (336 mb), Szenwalda (825 mb), Morcinka (143 mb),					12 553,238 89,776 107,498 666,211 756,772 200,431 122,365 517,486 1 275,451 697,732 3 109,184 369,740 473,141 194,532 245,444 783,144 2 944,325 Razem na remonty: 775,100	
			2006	Środki własne RPWiK S.A. Sosnowiec			

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
	Sieleckiej (674 mb), Kalagi (662 mb), Śnieżnej (382 mb), Struga (216 mb) ----- Gospodarka ściekowa Przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej w mieście o różnych średnicach rur: ul. Norwida/Rodakowskiego (281 mb), ul. Szczecińska (322,85 mb), ul. Stawowa (323,95 mb), ul. Kielecka (1626 mb) Kanalizacja sanitarna: Osiedle Wagowa (1069 mb) ul. Koszalińska (878 mb) ul. Radomska (625 mb) Budowa odcinka sieci kanalizacyjnej w ul. Ostrogórskiej (45 mb) Przyłącza kanalizacji sanitarnej i deszczowej przy ul. Rodakowskiego (sanit. 54 mb, deszcz. 11 mb) ul. Wincentego Pola (sanit. 28 mb, deszcz. 10 mb)	-----	2006-2007 2005-2006 2005-2006 2006 2006-2007 2005-2006 2006 2006-2007 2007 2007 2007	----- RPWiK S.A.Sosnowiec	----- 210,832 384,545 1 107,464 1 055,711 487,678	----- 1 107,843 376,792 72 ,677 111,376 283,597	----- Ograniczenie ilości wód opadowych i infiltracyjnych w ściekach, eliminacja zagrożenia skażenia gruntu Poprawa jakości wód powierzchniowych

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
	<u>Inwestycje oczyszczalni Radocha II</u> Przebudowa oczyszczalni ścieków Radocha II Naprawy umocowań konstrukcji, Zabudowa progu przelewowego, Przewody technologiczne, przewody ściekowe przewody pozostałe Biofiltr nr 1 i 2 Reprofilacja dna osadnika		2005-2006 2007 2007 2007 2007 2007	RPWiK S.A. Sosnowiec		1 227,296 291,883 2 694,751 650,996 162,607	Poprawa jakości ścieków oczyszczonych, zmniejszenie ilości powstających odpadów
20.	Rozbudowa i modernizacja zakładowej oczyszczalni ścieków przemysłowych (powiększenie oczyszczalni o węzeł flotacji chemicznej on-line wymiarujący na bieżąco wielkość i rodzaj zanieczyszczenia w ściekach i transponujący otrzymane dane na sposób oczyszczania ścieków optymalny dla rodzaju zanieczyszczeń)	Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe „Duda-Bis” Sp. z o. o. ul Baczyńskiego 165	2005-2006	Własne	1 500,000	b.d.	Polepszenie parametrów ścieków odprowadzanych do sieci miejskiej; w latach 2005-2007 przekazano do utylizacji 1519 ton dodatkowych osadów poflotacyjnych, które dotychczas były odprowadzane wraz ze ściekami. System pozwolił na uzyskanie w ściekach oczyszczonych lepszego niż dotychczas stosunku

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
							C/N co w znacznym stopniu polepsza możliwość dalszego oczyszczenia biologicznego ścieków w oczyszczalni miejskiej. Poprzez eliminację z układu oczyszczania zbiorników buforowo-uśredniających uzyskano obniżenie stężenia azotu w formie amonowej w ściekach oczyszczonych o kolejne 45% co z kolei ułatwia jego dalszą redukcję na oczyszczalni miejskiej.
21.	Systematyczna kontrola jakościowa generowanych ścieków	Foster Wheeler Energy FAKOP Sp. z o.o. 41-200 Sosnowiec ul. Staszica 31	1 raz na kwartał	Własne	b.d.	b.d.	Jakość ścieków zgodnie z wymaganiami RPWiK Sosnowiec S.A.

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
22.	Wymiana rurociągu Ø 150 na długości 160 mb to jest od studzienki pomiarowej do portierni Zakładu	Automotive Lighting Polska Sp. z o.o. ul. Zaruskiego 11	IX.2006	Własne	50,000	b.d.	Zmniejszenie zużycia wody o ok. 1000 m ³ /miesiąc.
	Zastąpienie istniejącego betonowego zbiornika wody w chłodni wentylatorowej zbiornikiem stalowym		IX.2006	Własne	78,000	b.d.	Zmniejszenie strat wody w instalacji chłodniczej wody przemysłowej
	Zastąpienie betonowych zb. p. p. 2 x 1000m ³ 1 stalowym o pojemności 800 m ³ zgodnym z aktualnym zapotrz. zakładu na wodę p. p.		do 31.XII.2007	b.d.	b.d.	210,000	Zmniejszenie zużycia wody – likwidacja nieszczelności zbiorników betonowych
23.	Oczyszczalnia ścieków socjalno-bytowych Bioekol Mini 75 oraz odolejacz lamelowy wody opadowej i roztopowej firmy EKOL-UNICION typ PSV LAMELA	GEIGER technik Polska Sp. z o.o.	I.2007 – V.2007	Własne	b.d.	Brak możliwości określenia kosztów ze względu na to, że oczyszczalnia wchodziła w skład całkowitej umowy na budowę nowej hali produkcyjnej	Wszystkie ścieki są oczyszczone i mogą zostać bezpośrednio odprowadzone do potoku Dańdówka, zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym wydanym przez Prezydenta Miasta Sosnowca.

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
23	Umowa z firmą EKOL-UNICON na codzienną obsługę oczyszczalni, przeglądy oraz serwisy		2007 - XII.2007	Własne	b.d.	1 666,66	Prawidłowe funkcjonowanie oczyszczalni oraz reagowanie na ewentualne awarie.
24.	Wyczyszczono: 2311 szt. wpustów ulicznych i 2734 mb kanalizacji deszczowej	Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	2007		b.d.	b.d.	
25.	Ułożenie ok. 150 mb nowej kanalizacji Ø 150 między halą D i garażami	Automotive Lighting Polska Sp. z o.o. ul. Zaruskiego 11	do 31.XII.2007	Własne	b.d.	12,500	Poprawa porządku i czystości na terenie Zakładu.
	Zakup dwóch filtrów automatycznych HYDAC Rpn 06 oraz zainstalowanie ich na sieci wody obiegowej chłodzącej		do 31.XII.2007	Własne	b.d.	390,000	Obniżenie zużycia wody o 600 m ³ /rok. Obniżenie ilości ścieków przemysłowych o 600 m ³ /rok
26.	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków	BITRON POLAND Sp. z o.o. 41-218 Sosnowiec ul. Jedności 46	2006	Własne	254,050	b.d.	Zgodność z wymaganiami prawnymi

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
27.	Inwentaryzacja sieci kanalizacyjnej	„FUD-MEN” Spółka Jawna 41-200 Sosnowiec ul. Mikołajczyka 59A	termin zakończenia - nieznany	Własne	b.d.	b.d.	Uzyskanie nowszych danych z monitoringu zanieczyszczeń wprowadzanych do wód, oraz decyzji wodno-prawnej na odprowadzanie ścieków
28.	Zainstalowanie systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu 41-200 Sosnowiec Plac Medyków 1	2006 - 2007	Własne	857,98		Kontrola zużycia wody i ciepła umożliwiająca oszczędne gospodarowanie
	Modernizacja Działu Centralnej Sterylizacji, zakup sterylizatora parowego serii HS 6620 ER-2 z zamontowanym systemem EKO oszczędzania wody ograniczającym zużycie wody o 45%		2006 - 2007	Własne	471,983		Oszczędne gospodarowanie zmniejszające zużycie wody o 45%
29.	Konserwacja Cieku Zagórski i Cieku Bobrek o łącznej dług. 12,06 km	SZMiUW Biuro Terenowe Bieruń	2006		76,946	b.d.	

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
	Konserwacja na Ciekach Zagórski i Bobrek o łącznej dług. 10,76 km		2007		b.d.	29,282	
30.	Przebudowa układu drogowego, sieci kanalizacyjnej deszczowej i sanitarnej, wodociągowej i elektrycznej w ramach inwestycji PAC. W ramach powyższych prac przeprowadzono regulację koryta potoku Zagórskiego wraz z profilowaniem skarp i zabezpieczeniem skarp i podłoża oraz wykonano obsadzenia drzewostanem części zachodniej potoku Zagórskiego. Wykonano także modernizację obiegu ciepłej wody użytkowej z zastosowaniem wysko-sprawnych i wyda-jnych wymienników typu JAD.	Centrum Handlowe Auchan w Sosnowcu	2006 - 2007	Własne	- przebudowa sieci wodociągowej – 289,643 - przebudowa kanalizacji deszczowej (KD1)- 1 930,632 - przebudowa kanalizacji deszczowej (KD2)- 140,799 - przebudowa kanalizacji sanitarnej (KS2)- 69,281 - przebudowa dróg w obrębie działek nr 1 i 2 – 1 622,097 - roboty zewnętrzne w obrębie ulicy Sokolskiej – 631,491 - makroniwelacja terenu działki nr 1 – 1 604 763,7 - sieć wodociągowa (W1 i W2) – 161,611 - wykonanie kanalizacji deszczowej (KD1) – 601,560 - wykonanie kanalizacji sanitarnej (KS1) – 625,924 - wykonanie kanalizacji sanitarnej (KS2) – 477,882 -modernizacja obiegu ciepłej wody 79,000		

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
GOSPODARKA ODPADAMI							
31.	Prowadzenie edukacji ekologicznej wśród załogi w zakresie segregacji odpadów.	„FUD-MEN” Spółka Jawna 41-200 Sosnowiec ul. Mikołajczyka 59A	koniec 2004 roku – zakończono, jednak proces ten jest monitorowany i oceniany corocznie	Własne	nieszacowana (znikoma)	b.d.	Zwiększenie ilości oddawanych surowców wtórnych
32.	Selektywna zbiórka odpadów z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych	Foster Wheeler Energy FAKOP Sp. z o.o. 41-200 Sosnowiec ul. Staszica 31	od 2005-na bieżąco	Własne	b.d	b.d.	Zwiększenie stopnia odzysku odpadów. Bezpieczeństwo magazynowania odpadów niebezpiecznych
33.	Opracowanie technologii oraz uruchomienie instalacji doświadczalnej do produkcji protein i tłuszczu spożywczego na bazie świeżej tkanki mięsno - kostnej	Produkcyjno – Handlowo - Usługowe „Duda-Bis” Sp. z o. o. ul Baczyńskiego 165	2004 - 2006	Własne	6 000,000	b.d.	Zmniejszono tonaż kości przeznaczonych do utylizacji o następujące ilości: 2006 r. – 308 Mg, 2007 r. – 500 Mg.
34.	Dostosowanie przedsiębiorstwa do standardów BAT poprzez wdrożenie technologii odlewania odśrodkowego	Huta Buczek Sp. z o.o. 41-200 Sosnowiec, ul. Staszica 29	29.XII.2006 - 30.X.2008	Własne + Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska	9 622,134	b.d.	Zmniejszenie emisji i ilości odpadów

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
35.	Uruchomienie w zakładzie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami polegającego na selektywnym zbieraniu i oddawaniu ich do wyspecjalizowanych firm zajmujących się ich unieszkodliwianiem	POLSKAPRESSE Sp. z o.o. Oddział Poligrafia w Sosnowcu ul. Milowice ul. Baczyńskiego 25A	do III.2007	b.d.	b.d.	b.d.	Odzysk i recykling odpadów. Minimalizacja unieszkodliwiania odpadów na składowisku.
36.	Zakup pojemników RACO w miejsce przekazanych pojemników do dostawców - ok.800 szt.	Automotive Lighting Polska Sp. z o.o. ul. Zaruskiego 11	do 01.XI.2007	b.d.	b.d.	63,000	Oszczędność zużycia opakowań tekturowych
	Zaprojektowanie, wykonanie i zakupienie odpowiednich opakowań rotacyjnych przeznaczonych do transportu reflektorów drogowych 312 do firmy ERSI		30.XI.2007	Własne	b.d.	50,000	Ograniczenie zużycia papieru Oszczędność zużycia folii typu STRETCH - było 750g/paletę jest 390g/paletę

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
	Zakup urządzenia do owijania palet folią typu STRETCH. Wprowadzenie nowego typu folii STRETCH o większej rozciągłości i mniejszej grubości		do 20.IX.2007	Własne	b.d.	32,000	
	Adaptacja nowego pomieszczenia na młyny dla hali B. Zakup 2 młynów RAPID		do X.2006	Własne	143,000	b.d.	Recykling wewnętrzny – ograniczenie ilości odpadów przeznaczonych do utylizacji bądź sprzedaży
37.	Szafa na substancje niebezpieczne	GEIGER technik Polska Sp. z o.o.	I.2007	Własne	b.d.	3,373	Bezpieczne przechowywanie substancji niebezpiecznych.
	Zbiornik 1000 l z podwójnymi ściankami na olej hydrauliczny		I.2007	Własne	b.d.	2,976	Bezpieczny sposób magazynowania oleju.
	Umowa na prowadzenie przez firmę EURO-EKO-POL zagadnień z ochrony środowiska oraz monitoringu środowiska na terenie zakładu Geiger technik Polska Sp. z o.o.		II.2007 XII.2007	- Własne	b.d.	6,000	Stała kontrola zakładu pod względem spełniania wymogów ochrony środowiska

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
	Zbiornik 750 l na zużyty olej		brak danych	Własne	b.d.	b.d.	Bezpieczne przechowywanie substancji niebezpiecznych
	Szafa zamykana z wanną wychwytową na emulsje zużyte sorbenty oraz filtry		VI.2007	Własne	b.d.	4,709	Bezpieczne przechowywanie substancji niebezpiecznych
	Wanna wychwytowa pod beczki z substancjami niebezpiecznymi		I.2007	Własne	b.d.	1,708	Bezpieczne przechowywanie substancji niebezpiecznych
	Pojemnik na odpady		XII.2006 X.2007	- Własne	3,057	8,564	Sortowanie odpadów
38.	Zainstalowanie w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej urządzenia Silver Wizard J1T	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu 41-200 Sosnowiec Plac Medyków 1	od 31.05 2007 na czas nieokreślony	Własne	b.d.	0,2 na kwartał	Eliminacja powstawania odpadów niebezpiecznych oraz unieszkodliwiania pozostałych odpadów w postaci chemikaliów powstałych przy obróbce filmów RTG w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej przy pomocy urządzenia Silver Wizard J1T.

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
39.	Wprowadzenie pojemników na segregowane odpady komunalne w Domu Studenta przy ul. Ostrogórskiej 30. Podpisano umowę na nieodpłatne przekazywanie zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego. W budynku przy ul. Jagiellońskiej 4 podstawiono pojemnik do zbiórki zużytych baterii.	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach	do XI.2008	Własne	b.d.	b.d.	b.d.
REKULTYWACJA TERENÓW PRZEMYSŁOWYCH							
40.	Rekultywacja techniczna składowiska odpadów powęglowych „Marian - Wschód” - na terenie Gminy Jaworzna i Sosnowca	Spółka Restrukturyzacji Kopalń Spółka Akcyjna Oddział w Sosnowcu Zakład „KOPALNIE WĘGLA KAMIENNEGO W CAŁKOWITEJ LIKWIDACJI” 41-219 Sosnowiec ul. Kosynierów 44	2007	dotacja budżetowa	b.d	2 439,500	Wykonanie rekultywacji technicznej 22,0 ha łącznie w tym na terenie Gminy Sosnowiec 9,8 ha i Jaworzna 12,2 ha

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
40.	Rekultywacja techniczna i biologiczna terenu zwałowiska i osadników szlamu w rejonie Rowu Mortimerowskiego w Sosnowcu	Spółka Restrukturyzacji Kopalń Spółka Akcyjna Oddział w Sosnowcu Zakład „KOPALNIE WĘGLA KAMIENNEGO W CAŁKOWITEJ LIKWIDACJI” 41-219 Sosnowiec ul. Kosynierów 44	XII.2006 VI.2007 -	dotacja budżetowa	3 295,20	415,532	Zrekultywowano teren o powierzchni 34,23 ha i wykonano regulację Rowu Mortimerowskiego.
	Rekultywacja techniczna i biologiczna terenu po likwidacji zwałowiska nadpoziomowego przy ul. Granicznej w Czeladzi i ul. Stalowe w Sosnowcu (na terenie Gminy Czeladź i Sosnowiec)		VI.2006-X.2006	dotacja budżetowa	756,40	b.d.	Wykonano rekultywację techniczną na terenie Gminy Sosnowiec 2,40 ha i Czeladź 2,61 ha. W 2006r wykonano rekultywację biologiczną- odtworzenie warunków glebowych – zagospodarowanie zielenią
	Rekultywacja techniczna terenu w rejonie wychodni pokładów 405,407 i 408 byłej KWK„Niwka-Modrzejów”		XII.2006 IV.2007 -	dotacja budżetowa	b.d.	335,90	4,0 ha

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
40	Likwidacja nieczynnych osadników wód dołowych pozostałych na terenach polikwidacyjnych byłych kopalń „Sosnowiec” i „Porąbka-Klimontów” w Sosnowcu	Spółka Restrukturyzacji Kopalń Spółka Akcyjna Oddział w Sosnowcu Zakład „KOPALNIE WĘGLA KAMIENNEGO W CAŁKOWITEJ LIKWIDACJI” 41-219 Sosnowiec ul. Kosynierów 44	2005-2007	realizacja bezkosztowa	b.d.	b.d.	ok. 2,0 ha
	Teren poprzemysłowy byłej KWK "Sosnowiec" w Sosnowcu w rejonie ulic Narutowicza i Kombajnistów - zadanie realizowane przez UM Sosnowiec (partycypacja w kosztach zadania)		2006	Finansowane ze środków dotacji budżetowej Partycypacja w kosztach z Gminą Sosnowiec	2 000,00	b.d.	5,0 ha
	Rekultywacja zwałowiska podziemnego przy zlikwidowanym szybie V w Sosnowcu		2006	b.d.	304,94	b.d.	14,4 ha W 2006r wykonano rekultywację biologiczną- zagospodarowano obszar uzyskując teren parkowo-rekreacyjny z alejkami, ścieżkami rowerowymi i miejscami do wypoczynku.

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
41.	Rekultywacja pola Bór-Wschód w obszarze CTL Maczki-Bór Sp. z o.o. w kierunku rekreacyjno-wypoczynkowym	CTL Maczki-Bór Sp. z o.o	2004 - 2006	Własne	64,100	b.d.	Zadanie w trakcie realizacji planowany koszt 70,000 zł
OCHRONA PRZED HAŁASEM							
42.	Budowa ekranu akustycznego	BITRON POLAND Sp. z o.o. 41-218 Sosnowiec ul. Jedności 46,	2006	Własne	153,978	b.d.	Ograniczenie emisji hałasu do środowiska, zgodność z wymaganiami praw.
43.	W celu ograniczenia hałasui dokonano wymiany wentylatorów wysokoobrotowych zainstalowanych w instalacji chłodniczej.	Centrum Handlowe Auchan w Sosnowcu	2006- 2007	Własne	64,680		
44.	Modernizacja infrastruktury tramwajowej i trolejbusowej w Aglomeracji Górnośląskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. 41-219 Sosnowiec ul. Lenartowicza 73		Z budżetu centralnego	b.d.	Obniżenie emisji hałasu o 17 dBA	Dzięki realizacji projektu poziom hałasu został zredukowany z poziomu 56,6 dB do poziomu 55 dB, czyli o 1,6 dB

Lp.	Nazwa i opis zadania	Realizator	Termin realizacji	Źródła finansowania	Nakłady w tys. PLN		Efekty ekologiczne
					2006	2007	
1	2	3	4	5	6	7	8
SYSTEM ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO							
45.	Opracowanie i wdrożenie Systemu Zarządzania Środowiskowego zgodnie z normą PN-EN ISO 14001	Foster Wheeler Energy FAKOP Sp. z o.o. 41-200 Sosnowiec ul. Staszica 31	2005 - 2006	Własne	b.d.	b.d.	Certyfikacja systemu. Nadzorowanie zgodności z wymaganiami prawnymi w zakresie ochrony śr.